

mindennapi

FOGYASZTÓVÉDELLEM

V. évfolyam 5. szám 2018/5

www.bekeltet.hu

**BÍRÓSÁGI
KÖZVETÍTÉS**

**FOGYASZTÓVÉDELMI
ABC**

**HŰSÉGIDŐ,
KÖTBÉR**

**ISKOLAKEZDÉSI
JÓTANÁCSOK**

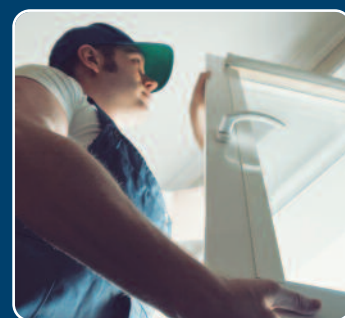
**WIZZAIR,
RYANAIR
ELJÁRÁSOK**

**CSALÁDI
KÖLTSÉGVETÉS**

ÚJ NYÍLÁSZÁRÓ SZERKEZET BEÉPÍTÉSE,
A RÉGI CSERÉJE - Mire figyeljünk?

**ELLOPOTT
TELEFONOK**

TARTALOM

V. évfolyam 5. szám 2018/5

3 Kedves Olvasó!	21 Szabadon adhatják el a bedőlt adóssok hiteleit
4 Wizz Air, Ryanair eljárások	22 Túlfogyasztás Világnapja
5 Ingatlanközvetítői kisokos	23 Bíróság előtt védheti a fogyasztói jogokat az Energiahivatal
6 Csatornadíj – vigyázzunk, mások helyett is fizethetünk!	24 Albérletkeresés buktatók nélkül
7 Perbeszéd helyett párbeszéd fogyasztóvédelmi ügyekben is!	25 Elállási jog
8 Online parák: emojikkal magyarázza a netes jogsértéseket az NMHH	26 Idősek internethasználata
9 Nem mindegy, melyik ország piacára szánt mobiltelefont vásárolunk!	27 Követelésértékesítés és elévülés
10 Kútfúrás engedéllyel vagy anélkül?	28 Új nyílászáró szerkezet beépítése, a régi cseréje – Mire figyeljünk?
12 Jogász válaszol	31 Ellopott telefonok
13 Kötbér és hűségidő	32 Hogy a villám ne csapjon belé
14 Pénzügyekről diákoknak	34 Koktélpáradicsomok tesztje
15 Fogyasztóvédelmi ABC	35 Textil-KRESZ
16 Jótanácsok szülőknek és diákoknak iskolakezdésre	36 Családi költségvetés – tippek, jó tanácsok
18 Hát még a Jócó sem gondolta volna...	37 Egységes töltőcsatlakozót minden telefonhoz!
19 eltűnt postai csomag nyomában	38 Sudoku
20 Megteheti a kereskedő, hogy nem fogadja el a békéltető testület döntését?	39 Tanévkezdő menü

IMPRESSZUM

mindennapi FOGYASZTÓVÉDELLEM

a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Budapesti Békéltető Testület ingyenes fogyasztóvédelmi magazinja

Megjelenik negyedévente
Kiadja a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Budapesti Békéltető Testület

KIADÓ SZÉKHELYE
1016 Budapest, Krisztina krt. 99.

A KIADÁSÉRT FELEL
A FŐSZERKESZTŐ
dr. Baranovszky György

FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES
dr. Kispál Edit

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG
Budapesti Békéltető Testület

LEVELEZÉSI CÍM
1253 Budapest, Pf. 10.

TELEFON
06 (1) 488-2131

FAX
06 (1) 488-2186

E-MAIL
mindennapi.fogyasztovedelem@bkik.hu

HU ISSN 2064-7395

A lapban található információk a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók, terjeszthetők!

A kiadvány az Innovációs és Technológiai Minisztérium támogatásával készült el.

Kézirat lezárva
2018. szeptember elsején.

a fogyasztók érdekében

Kedves Olvasó!

Már régóta zavar egy-két dolog. Persze aki ismer, tudja, hogy számtalan fogyasztóvédelmi problémát tudnék felsorolni, lehetne az asztalra tenni, de most nem a "többivel" szeretnék ezen a helyen foglalkozni.

Nehogy azt gondoljuk, hogy a termékbemutató cégek befejezték ténykedésüket. Ugyanúgy átverik(?), rászedik(?) a fogyasztókat, mint korábban, azzal, hogy már nem üzlethelyiségen kívül értékesítik a drága kütyüket, hanem bejegyzett üzletükben. Így a fogyasztó már nem tud élni a 14 napos indoklás nélküli elállás jogával. Azaz a valóság az, hogy nem csökkent a termékbemutató cégek ereje, jelenléte a fogyasztói piacon, csak gyorsan kikaput találva, egy rendkívül gyors metamorfózison keresztül, mindent úgy csinálnak, ahogy korábban. De teszik ezt már "bejegyzett üzletben".

Számtalan alkalommal felhívtuk arra a fogyasztók figyelmét is, hogy ne dőljenek be, ne írjanak alá szerződéseket, vagy legalább gyanakodjanak: tényleg annyira olcsó a mágneses ágy, tényleg valós a „helyben kimutatott” egészségi problémára, amit a vállalkozás a fogyasztó elé tár egy mérés eredményeként, illetve csak az a termék jó, amit a cég megvetet a fogyasztóval?

Nézem a televíziót, hallgatom a rádiót és nem győzöm kapkodni a fejem. Tényleg jól látom, jól hallom? Igen, sajnos, és senki nem vág közbe akár a riporterek részéről, akár a szerkesztő nem mondja be a fülesbe, hogy ácsi. Egy kérdés vagy megjegyzés erejéig. De miről is van szó? Egyre jobban látókörbe kerülnek azok a társaságok, akik a repülőgép (járat)késések, törlések esetén busás díjért elintézik a fogyasztóknak, hogy megkapják azt az összeget, ami egyébként is jár nekik egy uniós rendelet alapján. Nem a vállalkozások ellen vagyok, mert, ha van rá igény a fogyasztók részéről, akkor miért ne! De egy felkészült újságírónak illene tudnia, és tudja is: hogy a békéltető testületek ingyen, sikerdíj és egyéb költség nélkül megoldják az ilyen jellegű ügyeket is. A légitársaságok az eljárások során, ahol jogos volt a kérelem járat törlés vagy késés esetén, teljesítették a fogyasztók igényét, ami 250-600 eurós közötti követelés volt, összhang-

ban a jogszabályokkal. A fogyasztóknak nem került semmibe, nem kellett hónapokat várniuk.

Ha ehhez hozzáteszem, hogy az Innovációs és Technológiai Minisztérium is bármikor kész segítséget nyújtani ilyen esetekben akár az Európai Fogyasztói Központ által is, akkor nem nehéz belátni, hogy sokat spórolhatna a fogyasztó, ha elkese-redettségében nem írna alá rögtön egy megbízási szerződést a kártalanítás behajtására! Az újságíró pedig megjegyezhetné, hogy igen, ezért vannak a testületek!

Hiszen az alternatív vitarendezési fórumok pontosan azt a célt szolgálják, hogy a bíróságokat is tehermentesítve oldjanak meg minél több ügyet, segítve ezáltal a fogyasztókat és a vállalkozásokat is. Ha pedig ebben az állam még abban is élenjár más uniós országoktól eltérően, hogy mindezt ingyen biztosítja a fogyasztóknak, akkor hiba lenne kihagyni, és nem élni a békéltető testületek által nyújtott eljárásokkal.

Mint ahogy hiba nem igénybe venni a bíróságokon működő közvetítést sem, ha már az egyik fél bíróságon szeretne érvényt szerezni igazának. Hiszen erre is van lehetőség, amelyről bővebben olvashatnak lapunkban. Senkinek nem jó pereskedni, az egyik félnek biztos nem lesz jó az ítélet, mert mindenki biztos az igazában. Viszont arra mindig esélyt kell adni, és élni is kell vele, hogy a felek legyenek kompromisszum készek, legyen szó békéltető testületi eljárásról a fogyasztóvédelemben, vagy legyen szó bírósági közvetítésről. Egy egyezség után mindig jobb érzés felállni mindenkinek, mint ha valaki győztesnek érzi magát a vesztes mellett.

Higgyék el, hogy nekünk is, akik ebben dolgozunk, sokkal jobb, ha látjuk, tudjuk, hogy megoldottunk egy ügyet, egyezséggel zártuk le, mintha elutasítást vagy akár ennek ellenkezőjét kellene hoznunk.

Dr. Baranovszky György
főszerkesztő

WIZZ AIR, RYANAIR ELJÁRÁSOK

Egyre népszerűbbek az utasok körében az úgynevezett „fapados” légi járatok. A Wizz Air adózott eredménye például 25 százalékkal nőtt 2017. üzleti évében. Ugyanakkor a nyár folyamán több olyan incidens is történt a légitársaságoknál, amely sok bosszúságot és hátrányt okozott az utasoknak.

- Volt olyan, hogy egész nap több órás késéssel indultak a Wizz Air járatai az akadozó utasfelvétel miatt, vagy a stockholmi járatra nem fértek fel a jeggyel rendelkező utasok. Sajnos volt nap, hogy valamiért minden reggeli gép legalább 50 perces késéssel lett kiírva. Sőt a késések még délután is tartottak, és előfordult, hogy egyáltalán nem tájékoztatták az utasokat.
- Az is megesett, hogy az egyik járatnál nemcsak a 2 órás késés volt a probléma, hanem az is, hogy állítólag 230 fő tudott jegyet venni, a légitársaság viszont 180 fő befogadására alkalmas gépet küldött, ami miatt 50 utas lent ragadt, és nem igazán tudták, hogy mit kezdjenek a helyzettel. A lemaradt utasoknak aztán egy négy nappal későbbi gépre ajánlottak fel jegyeket, az pedig ki sem derült, hogy egyébként mi alapján állapították meg, hogy ki szállhat fel a gépre, és ki nem. De olyan is előfordult, hogy a Wizz Air a reptér hibájára hivatkozva nem volt hajlandó másik jegyet biztosítani az utasnak.
- **Augusztusban a Wizz Air utasfelvétellel kapcsolatos incidensei miatt, a Budapest Főváros Kormányhivatala fogyasztóvédelmi vizsgálatot rendelt el, és azonnali eljárást indított a légitársasággal szemben.**

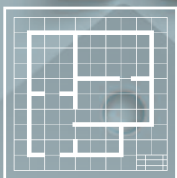
- **A másik ismert légitársaság, a Ryanair ellen is indult eljárás. A kormány megbízott az ír központú diszkont légitársaság poggyászkezelésével kapcsolatos hiányosságok miatt rendelte el nyáron a vizsgálat lefolytatását. A botrányt kiváltó esetekben a poggyászok nem fértek fel a repülőgépre.**

Szükséges megjegyezni, hogy az utasok nagy része nincs tisztában azzal, hogy milyen jogok illetik meg őket a járat késése, törlése esetén, vagy a rossz poggyászkezelés kapcsán, milyen kártérítésre, kártalanításra jogosultak. A területet szabályozó európai uniós rendeletek, valamint nemzetközi egyezmények ugyanúgy vonatkoznak a fapados légitársaságokra is. Nem szabad azonnal elfogadni a légitársaságok kifogását, mert sok esetben az elutasításnak nincs valós alapja.

Ennek okán érdemes tanácsadásért fordulni a Budapesti Békéltető Testülethez. Ezt követően, ha indokolt, a fogyasztó kérelmet adhat be.

INGATLAN- KÖZVETÍTŐI KISOKOS

Napjainkban dübörög az ingatlanpiac, ami azt jelenti, hogy nagy a kereslet a lakóingatlanokra, szinte minden olyan városban, ahol van munkalehetőség például nagyobb gyáraknak, ipari parkoknak köszönhetően, de ezek mellett igencsak népszerűek az úgynevezett egyetemi városok is. Az ingatlantulajdonosok – eladók – egyik nagy dilemmája azonban állandó, mégpedig az, hogy melyik ingatlanközvetítő irodával szerződjenek, vagy igénybe vegyenek-e egyáltalán ingatlanközvetítői szolgáltatást. Fontos szempont a jutalék mértéke. A következő rövid összefoglaló segít a témában érdekelteket.

1. Az ingatlanközvetítői jutalék

A legtöbben szeretik profira bízni az ingatlan eladásával kapcsolatos teendőket, melyért cserébe jutalékot fizetnek. Sokan azonban szinte sokkot kapnak elsősre az ingatlanközvetítő jutaléka láttán. Ekkor azonban érdemes azt is figyelembe venni, hogy ez az összeg nem az ingatlanközvetítő fizetése, hiszen ebben benne van az ingatlan eladásának minden költsége (pl. lakásfelmérés és tárgyalások óradíja, értékbecslés, fényképezés, hirdetés feladásának majd frissítésének költsége, szórólapok költsége, lakás bemutatás díja stb.) is. Ha a fogyasztó végignézi az ingatlanközvetítő-piacon, elég széles a választék, ugyanis azon 0,5%-6% között mindenféle mértékű jutalék megtalálható.

2. Az ingatlanközvetítő feladata

A minőségi ingatlanhirdetés azt jelenti, hogy az ingatlanról készített megfelelő leírás, alaprajz, igényes fényképek stb. mellett a vételár is piaci, vagy legalább tendál a piaci irányba. Egy jó közvetítő megírja a hirdetést, kiszűri a komolytalan jelentkezőket és arra törekszik, hogy minél jobb kondíciókkal adja el az értékesíteni kívánt lakást.

3. Tisztességtelen szerződési feltétel-jogsabályi háttér

A jogszabály szerint, amennyiben az ingatlanközvetítő cég egyoldalúan és indokolatlanul a megbízó hátrányára állapítja meg a szerződési feltételeket, ezzel megsértve a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét, akkor a szerződési feltétel érvénytelen. Egyoldalú feltételnek számít az, ha az egyik fél bármikor felbonthatja a szerződést, a másik meg nem, vagy csak bizonyos idő után. Vagy amikor olyan esetben is fizetésre kötelezik a megrendelőt, amikor az ingatlanközvetítő cég nem teljesíti a feltételt, azaz nem talál megfelelő vevőt. De az a feltétel is tisztességtelen, mely szerint ingatlanközvetítői megbízási szerződések-nél a jutalék az első „komoly érdeklődő” jelentkezése után jár.

- **Fontos tudni, hogy nincs speciális szabály az ingatlanközvetítői szerződésekre, azok megbízási szerződésnek minősülnek, a Polgári Törvénykönyv rendelkezései vonatkoznak rá.**

4. Tanulságos esetek – mikor jár és mikor nem a jutalék?

Az általános gyakorlat az, hogy a jutalék sikeres ingatlanközvetítés esetén jár. A siker pedig ebben az esetben az ingatlan adásvételi szerződés megkötése. Sajnos előfordulnak tanulságos esetek is: például az egyik lakástulajdonos egy nagy ingatlanközvetítő céggel kötött szerződést a vidéki nyaraló eladására. Végül nem az iroda, hanem az eladó talált rá vevőt, aki a hirdett árnál több millióval olcsóbban vette meg a házat. Az ingatlanközvetítő cég ekkor közölte, hogy így is jár neki a jutalék, még hozzá a magasabb ár után. Egy másik esetben az ingatlanközvetítő iroda, amellyel szerződést kötött az eladó, nem talált vevőt a budapesti lakásra. Az eladó végül – a megbízási szerződés lejáta után – sikeresen eladta az ingatlant. Az adásvétel után azonban jelentkezett az ingatlanközvetítő iroda, és közölte, hogy a jutalék akkor is jár nekik, ha a szerződés lejáta után egy éven belül adja el a tulajdonos a házat. Úgy is, hogy nem az iroda talált rá vevőt. Mindkét esetben végül az eladónak lett igaza.

CSATORNADÍJ

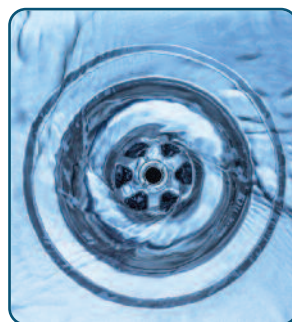
- vigyázzunk, mások helyett is fizethetünk!

Nem először találkozunk olyan panasszal, mely szerint hiába rendelkezik a fogyasztó saját mellékmérős vízórával, mégis neki is fizetnie kell más lakók tartozása miatt. Lássuk, hogyan lehetséges ez!

A dott egy többlakásos ingatlan egy helyrajzi szám alatti osztatlan közös tulajdonban, amelyen lévő földszintes épületben 8 lakás található, ugyanennyi tulajdonossal. A legtöbb lakás egy közös udvarról nyílik. A ház bejövő vízórája egy olyan lakó nevében maradt, aki már réges-régen nem lakik ott, elköltözését követően azt nem írták át. A 8 lakás közül 3-hoz tartozik mellékvízmérő, ezen tulajdonosok fizetik is rendszeresen a víz- és szennyvízdíjat. A bekötési vízmérő és a mellékvízmérők mérési különbözeteiként mutatózó fogyasztást (víz, csatorna) a többi 5 lakás tulajdonosának kellene fizetnie valamilyen egymásközi megállapodás alapján. De nem fizetik! A tartozás pedig évek óta halmozódik.

A csatornázási művek megelégtelve a szennyvízdíj nemfizetését, a tartozást – tehát ami a bekötési vízmérő és mellékvízmérők mérési különbözeteiként mutatózó fogyasztásból adódik – felosztotta a tulajdonostársak között tulajdoni hányaduk arányában. Tette ezt a Polgári Törvénykönyv következő szakasza szerint: A dolog hasznai a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk arányában illetik meg; ilyen arányban terhelik őket a dologgal kapcsolatos kiadások, a közös tulajdoni viszonyból eredő kötelezettségek, és ugyanilyen arányban viselik a dologban beállott kárt is.

A tulajdonostársak – jelen esetben a szennyvízdíj tartozás miatt a csatornázási művek felé – a fenti jogszabályi rendelkezések alapján tulajdoni hányaduk arányában felelnek. Ez azt jelenti a konkrét esetben, hogy nemcsak a saját fogyasztását fizeti a fogyasztó a mellékvízmérő alapján (ezen 0 Ft elmaradás van), hanem kénytelen mások fogyasztását is „megfinanszírozni” tulajdoni hányada arányában, ami az ő esetében 10%.

A számok tükrében: pár év alatt a fogyasztóra a mások fogyasztásából 286.137 Ft szennyvízdíj esett. A békéltető testületi eljárásban született ugyan egy méltányos egyezség 36 havi részletfizetés tekintetében, de az élet a fogyasztót számára ugyanúgy folytatódik tovább. A renitens szomszédok nem fognak varázsütésre megváltozni, tehát a jövőben is a fogyasztót a különbözeteiként mutatózó tartozás 10%-a terhelni fogja gyakorlatilag az idők végezetéig. Ez az igazi csapdahelyzet!

A megoldás az lenne, ha minden lakáshoz lenne mellékvízmérő, azonban a felszerelés feltétele, hogy ne legyen tartozás, ez pedig itt megdől. A másik esetleges megoldás, hogy a fogyasztó megpróbálja a vízműveknél „külön bejáratú” vízmérőt kérvényezni, de az is világos, hogy azt csak akkor kaphat, ha kaphat egyáltalán, ha nincs vízdíj tartozás. Tehát itt ez sem követhető út, hiszen ha ekkora csatornadíj tartozás van, minden bizonnyal a vízdíjjal is tartoznak.

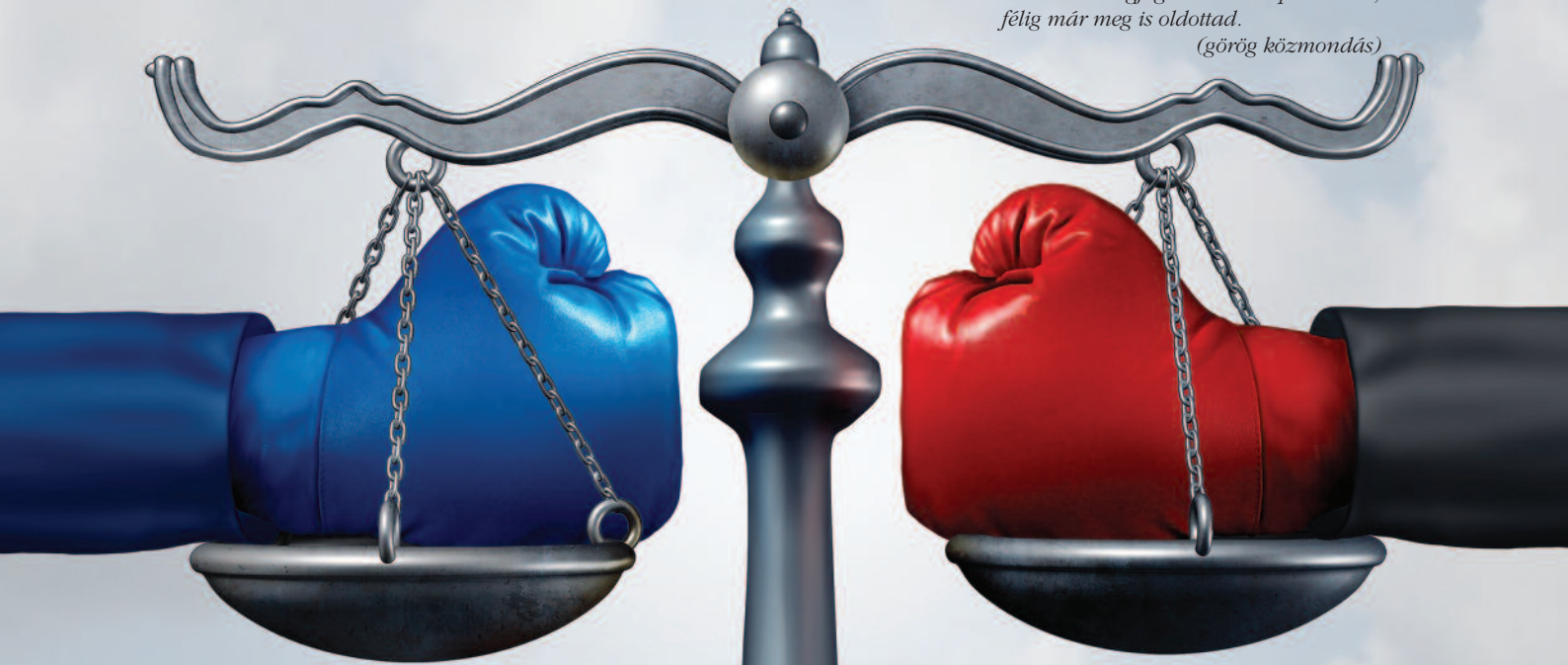

PERBESZÉD HELYETT PÁRBESZÉD FOGYASZTÓVÉDELMI ÜGYEKBEN IS!

A magyar bíróságokon a peres és nemperes ügyek felei a hagyományos bírósági eljárásoktól eltérő, úgynevezett alternatív vitarendezési eljárást, a bírósági közvetítói eljárást is igénybe vehetik az ország nagyobb bíróságain – **Dr. Handó Tünde az Országos Bírósági Hivatal elnökének tájékoztatása szerint.** Az Európai Bizottság 2016-os és 2017-es Igazságügyi Eredménytáblája szerint az alternatív vitarendezési módszerek használatának előmozdítása és ösztönzése terén a magyar bíróságok első helyen állnak az Európai Unió országaiban.

*Mottó: Ha megfogalmaztad a problémát,
félíg már meg is oldottad.*

(görög közmondás)

Személyre szabott és az ügyfelek legszélesebb csoportjához eljutó tájékoztatással, és anyagi érdekeltséggel ösztönzi a feleket a szabályozás a közvetítói eljárás igénybe vételére. A bíróságon jogi végzettségű titkárok és bírók járnak el speciális képzést követően. Nincs bizonyítás, nem a jogilag releváns tények, hanem a felek érdekei határozzák meg az egyeztetés témáit. A bírósági közvetítő nem jogásként jár el, hanem a folyamat vezetéseért felel. Nem dönt, nem ad tanácsot. Független és elfogulatlan személy, a megoldások megtalálásában segít, a folyamatot vezeti. A résztvevők közös szándékuk alapján kérhetik a bíróságtól a köztük létrejött megállapodás bírósági jóváhagyását, így az ítélet hatályú lesz. Lélektani könnyebbségen kívül anyagi előnye is van: 50 % – 90 % illeték kedvezmény, attól függően, hogy a per mely szakaszában kötik a megállapodást.

Magyarországon az új polgári perrendtartás ajtót nyitott egy pert megelőző, alacsony illetékű, nemperes eljárásnak, az egyezségi kísérletnek. Egy már megkötött írásos megállapodás jóváhagyását kérhetik a bíróságtól. Ám akkor is vezet út innen a bírósági közvetítőhöz, ha pereskedés helyett szeretnének inkább megállapodni.

Fogyasztóként is érheti meglepetés az embereket. Az e körben kialakult viták miatt indult perekben is van lehetőség bírósági közvetítói eljárás igénybe vételére függetlenül attól, hogy a per előtt zajlott-e békéltető eljárás vagy nem.

Ha nem sikerül megállapodni, a szokásos módon folytatódik a per, és a bíró fog dönteni.

Mit nyerhetnek a felek?

Az eljárások résztvevőinek elégedettségi visszajelzéseiből tudható, hogy leginkább a gyorsaság és a nem kevés illeték-kedvezmény szól a közvetítói eljárás mellett. Ugyanakkor az egymással további kapcsolatban maradó felek számára az is előny, hogy javulhat a viszonyuk. Előny az is, hogy nincs szükség időigényes, pénzfaló bizonyítási eljárásra és szakértő kirendelésére sem.

Mit jelent a gyorsaság? Átlagosan 4-6 hét, és kb. 8-9 óra. A bírósági közvetítők nem gondolják, hogy csodaszerről van szó, de azt igen, hogy a hozzájuk forduló ügyek 55 %-ában minden fél nyertesként távozik a megállapodás birtokában.

Hogyan kerülhet kapcsolatba a bírósági közvetítővel?

Nagyobb bíróságokon (mind járásbíróságon, mind törvényszéken) működnek a bírósági közvetítők, a <http://www.birosag.hu/allampolgaroknak/mediacio/birosagi-kovzetitok> oldalon megtalálható a bírósági titkár közvetítők teljes listája. A per folyamán bármikor választhatják a felek a közvetítói eljárást. Akik az ingyenes bírósági közvetítést választják, megkérdezhetik a bírót vagy a bíróság bármely dolgozóját a jogintézményről.

ONLINE PARÁK: emojikkal magyarázza a netes jogsértéseket az NMHH

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság egyik kampányában a jogsegélyszolgálatát, az Internet Hotline-t népszerűsíti. A kampány gyakran használt emojikat mutat kétféle kontextusban: az egyikben jelentésük ártalmatlan, a másokban bántó, sértő, fenyegető. Az elsősorban 11-16 éves gyerekeket célzó hirdetések nemcsak a problémák felismeréséhez, de a kezelésükhöz is adnak útmutatást.

A kampányban kiemelt nmhh.hu/para cím az Internet Hotline oldalára vezet, ahol gyorsan és névtelenül is be lehet jelenteni a jogsértő netes tartalmakat. A hotline munkatársai közreműködnek ezek eltávolításában, vagy tanáccsal segítik a bejelentőt.

A kampány központi üzenete, hogy bár elsőre úgy tűnik, hogy a gyerekek otthonosan mozognak a digitális eszközök és az újmédiás tartalmak világában, gyakran mégis bizonytalanul ítélik meg saját online cselekedeteik közösségi, etikai, akár jogi vonzatait. A kreatív megmutatják, hogy még a gyerekek által szívesen használt emojik is lehetnek a szövegkörnyezettől, beszédhelyzettől függően bántó vagy jogsértő megnyilatkozások. A kampány ez utóbbi helyzeteket nevezi összefoglalóan parának. Nem a digitális közeg, nem az új kommunikációs forma hordozza a megfélemlítést, hanem az indulatos, bántó szándékú, vagy akár csak átgondolatlan online megszólalás. A mostani kampányban három kiemelt problématerületre figyelmeztetnek: az internetes megfélemlítésre, az uszító tartalmakra és a személyes adatokkal való visszaélésekre is.

MI IS AZ INTERNET HOTLINE?

2011 óta működik az NMHH jogsegélyszolgálatát Internet Hotline néven, amely internetes jogsérelmek megoldásában segít a bejelentőknek. Az ügyintézés nem hatósági eljárás, a hatóság levélben kéri fel a jogsértő tartalmak eltávolítására a tartalom- vagy tárhelyszolgáltatókat. 2011 óta több mint négyezer bejelentést fogadtak, tapasztalataik szerint a jogsértő tartalmak eltávolításában a magyar tartalom- és tárhelyszolgáltatók kiemelkedően együttműködőek, az esetek túlnyomó többségében hozzáférhetetlenné teszik a kifogásolt tartalmat. Fontos, hogy nem gyűjtenek adatokat a bejelentőről, így akár névtelenül is segítséget kérhet bárki.

Gyerek-szülő-kutatás: online zaklatást és uszítást is tapasztalnak a gyerekek

Az NMHH átfogó kérdőíves, személyes interjú alapuló kutatást bonyolított le tavaly 2000 gyermekkel (7-16 évesekkel) és szüleikkel a médiahasználati szokásaikról, és azokról a szabályokról, amelyeket a családok alkalmaznak, hogy mederben tartsák a gyerekek médiajelenlétét. A kutatás egy részében az interneten található sértő tartalmakról szerzett tapasztalatokról is érdeklődtek. Az eredmények szerint az online megfélemlítésnek (cyberbullying) leginkább kitett csoportnak a 15-16 éves lányok bizonyultak, 27%-uk arról számolt be, hogy az elmúlt egy évben előfordult velük olyan eset, amely internetes megfélemlítésnek tekinthető.

A magyar gyerekeket az online gyűlöletbeszéd sem kerüli el. A kutatásban részt vevők 23%-a találkozott az elmúlt egy évben olyan tartalmakkal, megnyilvánulásokkal, amelyek származásuk, szexuális hovatartozásuk, vallásuk vagy fogyatékoságuk alapján diszkrimináltak társadalmi csoportokat. Az életkor emelkedésével párhuzamosan egyre magasabb az ilyen tartalmakkal szembesülők aránya.

NEM MINDEGY,

MELYIK ORSZÁG PIACÁRA SZÁNT MOBILTELEFON VÁSÁROLUNK!

Nincs magyar nyelvű használati-kezelési útmutató, nincs magyar nyelvű menü, nincs gyártói garancia, csak forgalmazói, számos ilyen jellegű panasszal találkozunk, miközben segíteni próbálunk a fogyasztóknak.

Mindegyik panasz alapja az, hogy olyan mobilteletfont vásároltak a fogyasztók, amiket nem magyarországi piacra szántak, de ezt a fogyasztók a vásárláskor nem vették észre, nem hívták fel erre külön a figyelmüket. A vásárlások legtöbbször webáruházban történtek, vagy kisebb boltokban, a nagy hírközlési szolgáltatók által értékesített telefonok esetében ilyen jellegű panasz még nem érkezett.

- Amikor pedig szembesül a fogyasztó azzal, hogy nincs magyar nyelvű menü, be sem lehet azt állítani, a kereskedő válasza az, hogy nem is ígérték ilyet a telefon hirdetésében. Azért olcsóbb a telefon, mert nagy tételben vásároltak más piacra szánt készüléket, vigye el a vásárló egy szakemberhez a készüléket, aki majd megoldja ezt a problémát, vagy használja az angol nyelvű menürendszert. Olyan szélsőséges eset is előfordult, ahol kizárólag kínai nyelven volt elérhető a menü, azonban itt a fogyasztó volt figyelmetlen, mert a hirdetés ezt tartalmazta, csak nem olvasta végig alaposan a vásárló.

- Szintén gyakran előfordul, hogy a telefon meghibásodása esetén a vásárlók nem nézik meg a jótállási jegyet, hanem a korábbról általuk ismert adott márkához tartozó szakszervizbe viszik a készüléket jótállás keretében történő javításra.
- A szerviztől kizárólag kijavítást lehet kérni, azonban a gyakorlatban ők állítják ki a cserére jogosító igazolást is, amit sok forgalmazó megkövetel a készülék esetleges cseréjéhez. Abban az esetben azonban, ha nem Magyarországon történt a forgalmazása az adott készüléknek, a gyártói szakszervizek kizárólag javítást vállalnak, nem fognak ilyen csereigazolást kiállítani. Sok esetben pedig sajnos nem is tájékoztatják a fogyasztót, hogy a jótállási jegyen milyen információk vannak feltüntetve.
- Így fordulhatott elő az az eset, hogy a telefont már kétszer javította egy márkaszerviz, a harmadik javítást azért nem vállalta, mert már eltelt a vásárlástól számított 1 év. A fogyasztó ezt követően fordult a kereskedőhöz panaszával, aki viszont azért utasította el a jótállási igényt, mert a jótállási jegyen világosan feltüntette, hogy nem gyártói hanem forgalmazói garancia van a termékre, melyik szervizben kell javíttatni, hova kell bejelenteni a hibát. És természetesen 1 éven túl jelentette be a hibát a fogyasztó, tehát már nincs jótállás a termékre.

Az ilyen panaszok elkerülése érdekében alaposan tájékozódjunk a vásárlás előtt arról is, hogy magyarországi forgalmazásra szánt terméket vásárolunk-e!

KÚTFÚRÁS ENGEDÉLLEL vagy ANÉLKÜL?

A földi élet egyik nélkülözhetetlen eleme a víz. Víz nélkül a földön nem létezhet élőlény: ember, állat, növény. Hazánk kedvező adottsága folytán nem vagyunk hiányában az éltető víznek, hiszen bő hozamú felszíni vizeink vannak. Bőven tárol vizet a talaj a felszín alatt talajvíz formájában, majd a mélyebb rétegekben rétegvizet, karsztvizet.

Az emberi fogyasztásra szánt vizet megfelelően tisztítani és kezelni kell. Ennek a tisztítási folyamatnak első lépése a vízi kút létesítése, majd a kút vízének a továbbítása víztisztító művek felé, ahol a tisztítási folyamatot folytonos ellenőrzés mellett elvégzik, ezáltal teszik emberi fogyasztásra alkalmassá.

Vannak esetek, amikor a tisztított vizet nem tudják eljuttatni a fogyasztók részére, ennek több oka lehet: nem gazdaságos a közüzemi ivóvízvezeték rendszer kiépítése az állam részéről, vagy a fogyasztó nem vállalja anyagi forrása hiányában a részére nagyon magas költséggel járó vízellátó rendszer kiépítését. Itt említhetjük az „eldugott” településeket, tanyavilág lakosságát, vagy a kisebb mezőgazdasági területeken való gazdálkodókat, hogy csak néhány helyzetet említsünk.

Mivel víz nélkül nincs élet, ma is alkalmazzuk az ősi vízkinyerési megoldást, a kútfúrást, kútásást. A házi használatra tervezett fúrt vagy ásott ivóvíz kútból nyert víz szakszerű és ellenőrzött tisztítással alkalmassá válik emberi fogyasztásra, de ma már fúrnak kutat az ivóvízzel ellátott telkeken is, ahol a tisztítatlan vizet nem emberi fogyasztásra, hanem kertlocsolásra, autómosásra, szabadtéri nem professzionális fürdőmedence vízzel való feltöltésére használják.

Hazánkban a föld felszínén megtalálható és a felszín alatti természetes víz a magyar állam tulajdonát képezi, ahogy az ásványkincs is – tehát az nem a telektulajdonosé. Az állam nem akadályoz senkit, hogy a telkén kutat létesítsen, de a tulajdonát jó gazda módjára óvja, védi. Ezt a gondoskodását a kút létesítésére vonatkozó jogszabályok megalkotásával, hatályosításukkal valósítja meg úgy, hogy hatósági engedélyhez köti a létesítést, használatbavételét, használatát.

Egyes adatok szerint Magyarországon létesített vízi kút többségét mindenféle nyilvántartásba vétel és engedély nélkül létesítették. Az okok közt találjuk, hogy a korábbi, de a jelenlegi engedélyezési eljárás is nagyon bonyolult és nehezen értelmezhető. Továbbá az ellenőrzések elmulasztása is megemlíthető, hiszen egyes önkormányzatok egyfajta megtúrt állapotként viszonyulnak az engedély nélkül létesített kutakhoz. E tarthatatlan állapot megszüntetését, az engedélyezési eljárás egyszerűsítését jogszabály változtatásokkal tervezték rendezni 2017. évben, majd 2018. évben, de erre mai napig csak kis részben került sor.

Nézzük a háztartási vízigényt kielégítő talajvíz kutak engedélyezésének, létesítésének, fennmaradásának és használatának szabályozását!

A települési önkormányzat jegyzőjének engedélye szükséges a kutak közül az olyan háztartási vízigényt kielégítő talajvíz kutak létesítéséhez, üzemeltetéséhez, fenntartásához és megszüntetéséhez, amely a következő feltételeket együttesen teljesíti:

- kormányrendelet szerinti védőterület, valamint karszt- vagy rétegvíz érintése nélkül, és évi 500 köbméter víz igénybevétele meg nem haladó, kizárólag talajvízkészlet vagy parti szűrősű vízkészlet felhasználásával üzemel,
- épülettel vagy annak építésére jogosító hatósági határozattal, egyszerű bejelentéssel rendelkező ingatlanon van, és magánszemélyek részéről a házi ivóvízigény és a háztartási igények kielégítését szolgálja, és
- az igény nem gazdasági célú.

Minden egyéb vízilétesítmény esetében a Katasztrófavédelmi Igazgatóság dönt az engedélyről.

A talajvízkút létesítés és fennmaradás lehetséges jegyzői engedélyezése az idő függvényében

- A talajvízkút engedélyezése mind a 2018. január elseje előtt létesített, mind az ezt követően létesített-létesítendő kutakra illetékköteles.
- A talajvízkút fennmaradásának (engedély nélkül létesített kút) engedélyezése a 2018. január 1. napját megelőzően létesített kútra illetékmentes.
- A talajvízkút fennmaradásának (engedély nélkül létesített kút) engedélyezése a 2018. január 1-e után létesített kútra illetékköteles, és ha engedélyezik a kút fennmaradását vízgazdálkodási bírságkivetésre is sor kerül.

Amennyiben a fennmaradási engedéllyel érintett talajvízkút vízgazdálkodási, környezet- vagy természetvédelmi szempontból káros, és ez átalakítással nem szüntethető meg, a kérelem elutasítása mellett, az építettest a létesítmény megszüntetésére, elbontására kötelezik.

2018. március 20. napja után létesített kutakra vonatkozó tervezési, engedélyezési szabályok

A talajvízkút létesítési vagy fennmaradási engedély iránti kérelem mellékleteként műszaki tervdokumentációt kell készíttetni a fogyasztónak. A műszaki tervdokumentációt az a tervező készítheti el, aki felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik, tagja a Magyar Mérnöki Kamarának és vízimérnök szakértői jogosultsággal rendelkezik (VZ-SzT).

A jegyzői engedély birtokában kezdhető el a kút kivitelezése. A kivitelezési tevékenység végzése is szakmai végzettséghez kötött. E szerint a kút-kivitelezést az végezheti aki

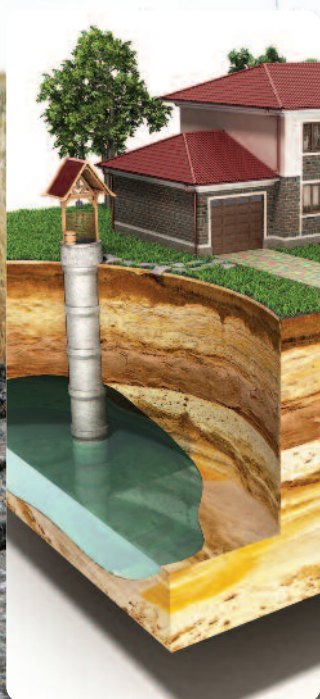
- vízkútfúró képesítést szerzett, vagy
- olyan középfokú szakképesítéssel rendelkezik, amelyhez tartozó tantárgyi képzés és vizsga a kút kivitelezésének elméleti és gyakorlati szinten történő elsajátítását igazolja, vagy
- szakirányú végzettséggel rendelkezik és kút-kivitelezési jogosultsággal rendelkező személy az elsajátított kút-kivitelezési gyakorlatot számára igazolja.

A vízkútfúró szakmaképesítést ez év március közepéig nem lehetett megszerezni, addig ugyanis az OKJ-ben nem szerepelt. Márciusban egy miniszteri rendelettel lehetővé tették a szakképesítés megszerzését felnőttképzés formában, a képzés idejét hatszáz-nyolcszáz órában határozták meg és hazánkban csak egy helyen végzik a szakképzést.

A középfokú és felsőfokú szakirányú végzettségű szakemberekről, kivitelezőkről nincs sem helyi sem pedig országos nyilvántartás, jegyzék, amelyből a kivitelezőt kiválaszthatná a fogyasztó. Problémát okozhat az, hogy a foglalkoztatási jegyzék nem került módosításra, így az nem tartalmazza azokat a szakképesítéseket, amelyekkel lehetne vízkútfúró tevékenységet végezni.

Ne kerülje el a fogyasztók figyelmét az, hogy 2018. január 01. napját megelőzően engedély nélkül létesített kutakra legkésőbb 2018. december 31-ig fennmaradási engedélyt kell kérni. Ebben az esetben a fennmaradási engedélyezési eljárás illetékmentes. Ezt követően a fogyasztó által benyújtott, vagy hatósági kötelezésre benyújtott fennmaradási kérelem engedélyezési eljárás illetékköteles, és súlyos vízgazdálkodási bírságolást von maga után.

Mielőtt a fogyasztó házi vízigényét kielégítő kút létesítésébe kezdene, vagy a meglévő fennmaradását kezdeményezné, tájékozódjon a kút létesítésére kijelölt ingatlan, telek fekvése szerinti önkormányzat jegyzőjénél a hatóság elvárása és az engedélyezési kérelem előírt mellékletei felől. Tegye ezt azért, mert az engedélyezésekkel kapcsolatosan nincs kialakult egységes eljárási rend. A települési jegyzők hatósági jogkörükben eljárva, jogszabályok által biztosított lehetőségükkel élhetnek, és más-más követelményeket támasztanak, támaszthatnak a kérelmezők felé.

Meddig húzódhat egy mosógép javítása?

JOGÁSZ VÁLASZOL

Tisztelt szerkesztőség!

Az alig öt hónapos mosógépem három hónappal ezelőtt meghibásodott. A hibát telefonon jeleztem egyből a kereskedő felé, akitől vettem a mosógépet. A kereskedő azt mondta, hogy kiküld egy szerelőt a gép megjavítására. A szerelővel több mint egy hétre sikerült időpontot egyeztetnem. Végül kijött, megnézte a mosógépet és azt mondta, hogy helyben nem tudja javítani, mert meg kell hozzá rendelnie egy alkatrészt. Ez nagyjából két hónapig így ment. Ekkor jeleztem a kereskedőnél, hogy cserét szeretnék kérni, ő azonban ezt elutasította arra hivatkozva, hogy nem volt javítva a mosógép. Ez körülbelül egy hónapja történt, azóta is várom – most már majdnem 90 napja – hogy a szerelő kijöjjön hozzám. Meddig vagyok köteles várni a javításra? Közel 3 hónapja nem tudom használni a mosógépemet, ez így jogszerű?

Nem, ez így semmiképpen nem jogszerű. A Polgári Törvénykönyv alapján ugyan az első szintű kellékszavatossági jogok szerint a fogyasztó kijavítást kérhet vagy kicserélést – ebben a sorrendben – azonban a kereskedőnek a kijavítást és a kicserélést is a fogyasztó érdekeinek sérelme nélkül, azokra tekintettel kell elvégeznie a megfelelő határidőn belül. Amennyiben ennek nem tesz eleget a kereskedő, a fogyasztó jogosult másik kellékszavatossági igényre áttérni, vagyis javítás helyett cserét, de csere helyett akár pénzvisszafizetést is kérhet jogszerűen. A helyzetet nehezíti, hogy maga a Polgári Törvénykönyv nem határozza meg pontosan, hogy mit tekint megfelelő határidőnek. A fogyasztó és vállalko-

zás közötti szerződés keretében eladott dolgokra vonatkozó szavatossági és jótállási ígények intézésének eljárási szabályairól szóló jogszabály azonban a következőképpen rendelkezik: „A vállalkozásnak törekednie kell arra, hogy a kijavítást vagy kicserélést legfeljebb tizenöt napon belül elvégezze.”

A 6 hónapos hibás teljesítési vélelem vagy jelen esetben az 1 éves kötelező jótállás ideje alatt jelentkező hiba esetén tehát a kereskedőnek kell kimentenie magát a kellékszavatossági kötelezettség alól, és amennyiben erre nem képes, úgy törekednie kell a hibás termék mielőbbi – lehetőleg 15 napon belül történő – kijavítására. Ha a javítás idejére a vállalkozás nem biztosít csereterméket, (ilyen jogszabályi kötelezettsége egyébként nincs) és a fogyasztó ennyit kénytelen várni, érdekei egyértelműen sérülnek, ezért a fogyasztó jogosult a javítás helyett kicserélést követelni, melyet a kereskedőnek teljesítenie kell. Vagyis amennyiben nem sikerül 1-2 héten belül beszerezni egy alkatrészt, akkor a vállalkozásnak ki kellene cserélnie a terméket, ez azonban sajnos a legritkább esetben fordul elő. Hiába hivatkozik a kereskedő csereigazolás szükségességére vagy alkatrészhiányra, a fogyasztónak ezekre nem kell tekintettel lennie, ezek a kereskedő oldalán fennálló problémák, amelyektől függetlenül helyt kell állnia a fogyasztó felé.

A fogyasztónak tehát joga van ennyi idő eredménytelen eltelte után a kereskedőtől a javítás helyett kicserélést kérni, sőt akár az elállási jogosultságával is élhet.

KÖTBÉR és HŰSÉGIDŐ

A kedvezményeket látva nagyon sok fogyasztó vállal hűségidőt az előfizetői szerződése megkötésekor, hiszen sokkal kedvezőbb feltételekkel fizetheti a díjakat a szolgáltatásért. A gond akkor szokott felmerülni, ha valamilyen oknál fogva nincs szüksége mégsem a szolgáltatásra, hiszen ebben az esetben kötbért kell fizetnie.

Mi is a KÖTBÉR, és mi a HŰSÉGIDŐ?

➤ A kötbér kikötése egyre elterjedtebb a szerződések körében. Azon túl, hogy leegyszerűsíti a későbbi viták rendezését, fontos szerepe van abban is, hogy a szerződő feleket a megfelelő és határidőben történő teljesítésre sarkallja.

➤ Kötbérrel leggyakrabban a vállalás szerződésekben találkozunk a késedelem jogkövetkezményeként. Például egy építési vállalkozót megbízunk, hogy ez év végéig építsen meg egy lakóépületet, a szerződésben napi fix összegben határozható meg a késedelem jogkövetkezményeként a kötbér.

➤ Kötbér van azonban a határozott idejű mobilszolgáltatókkal, vagy telekommunikációs szolgáltatóval kötött szerződésben is. Annak érdekében, hogy kedvezőbb percdíjat vagy kedvezőbb (részletben fizethető) készülékárát kapjunk egy szolgáltatótól, a szerződésben az adott szolgáltatónál el kell köteleznünk magunkat, vagyis szerződésben vállalunk kell pl. 1 év hűségidőt. Ez azt jelenti, hogy ezen időtartam lejártáig „hűségesek” leszünk hozzá, vagyis nem váltunk szolgáltatót.

➤ Ha ezen vállalásunkat megszegjük, a szerződésszegés következményeként kötbért kell fizetnünk, ami gyakorlatilag egy kárátalány, egy biztosíték. Ez garantálja a szolgáltatónak, hogy érdemes kedvezményes tarifacsomagot adni az ügyfélnek, vagy részletfizetéssel adni számára egy drága készüléket. Ugyanis, ha az ügyfél nem hűséges a szolgáltatóhoz a hűségidő végéig, akkor a szerződésben vállalt kötbért meg kell fizetnie.

➤ A hűségidő meghatározott időtartama elteltével a szerződésünk határozatlan időtartamú előfizetői szerződéssé változik, tehát nem hosszabbodhat meg újra a hűségidő, ezt a törvény kifejezetten tiltja. Ez azt jelenti, hogy az alapszolgáltatás továbbra is a megszokottak szerint használható, vagyis az nem szűnik meg automatikusan, de a kedvezmények már nem járnak.

➤ Ha határozott idejű volt a szerződés és a hűségidő is lejárt, a megszűnés esetén nem kell kötbért fizetni. A szerződés (hűségidőn belüli) felmondása esetén azonban igen.

➤ A fizetendő kötbér mértéke az igénybe vett kedvezményekhez igazodik, így a választott díjcsomag kedvezményes havi előfizetési díjának, és a határozatlan idejű szerződés havi díjának különbözete, a kapott belépési díj kedvezménye, készülékvásárlás esetén szintén a kapott kedvezmény összege adódik össze. Az időszak pedig nem a hűségidőből még hátralévő időszakokra vonatkozik, hanem a már eltelt részre, így az jár a legrosszabbal, akinek a lejárat előtt pár nappal szűnik meg a szerződése, hiszen így majdnem az egész időszakra vonatkozó kedvezményeket vissza kell fizetnie a szolgáltató részére.

Sokan nem tudják, hogy a határozott idejű előfizetői szerződés lejártát követően a szolgáltató az előfizető kérésére külön díjazás nélkül köteles gondoskodni arról, hogy az e szerződéssel együtt vásárolt készülék bármely szolgáltató előfizetőjeként használható legyen (hálózat-függetlenítés).

PÉNZÜGYEKRŐL DIÁKOKNAK

Minél fiatalabb életkorban érdemes elkezdni ismerkedni a pénzügyi termékekkel és szolgáltatásokkal, hogy felnőttként ne okozzon majd problémát eligazodni közöttük. A pénzügyi tudatosság kialakítása során a zsebpénz beosztása lehet az első lépés, melyhez segítséget nyújthat havi vagy heti költségvetés készítése.

Előbb utóbb – továbbtanulás esetén mindenképpen – szükség lesz bankszámla nyitására is, mivel a felsőoktatási intézmények az ösztöndíjat, és az egyéb támogatásokat bankszámlára utalják, valamint a tandíj, vizsgadíj kiegyenlítéséhez is hasznos lehet.

A 14 éven felüli diákok esetében a leggyakrabban felmerülő pénzügyi kérdések a bankszámlanyitáshoz, bankkártyahasználathoz, majd a későbbiekben a felsőoktatásban résztvevők számára a diákhitel felvételéhez kapcsolódnak. Sokan elsősre nem is gondolnák, hogy egy 15 éves gyereknek is lehet saját bankszámlája, bankkártyája, pedig a világ ebbe az irányba halad.

BANKSZÁMLANYITÁS, BANKKÁRTYAHASZNÁLAT

➤ Több bank is kínál bankszámlacsomagokat kedvező kondíciókkal, kifejezetten diákok számára, amelyek általában valamilyen feltételhez kötöttek. Fontos tudni, hogy a feltétel nem teljesülése esetén a bank a normál lakossági számlacsomagjára módosítja a számlát.

➤ Célszerű bankszámlanyitás előtt összehasonlítani az egyes bankok ajánlatait, amelyhez segítséget nyújt a Magyar Nemzeti Bank (MNB) honlapján elérhető bankszámlaválasztó program (www.mnb.hu/pfk).

➤ Utána kell nézni annak is, hogy milyen költségek merülhetnek fel a bankszámlával, illetve a bankkártyával kapcsolatban, van-e a környéken fiókja, illetve bankjegykiadó automatája (ATM) az adott banknak.

➤ Teljes körű tájékoztatást a konstrukcióról mindig az azt kínáló bank fog tudni nyújtani, ezért számlanyitás előtt célszerű felkeresni a bank egyik fiókját. 18 éven aluli diákok csak szülői közreműködéssel nyithatnak bankszámlát.

➤ A bankszámla és bankkártya kiválasztásakor érdemes átgondolni, hogy mire szeretné használni azokat az igénylő (pl.: átutalás, online vásárlás, számlabefizetés, kártyás vásárlás, készpénzfelvétel, mobiltelefon egyenlegfeltöltés, stb.). Diákoknak célszerű betéti kártyát igényelniük, melyről csak annyit tudnak költeni, amennyi a számlán ténylegesen rendelkezésre áll.

DIÁKHITEL

➤ Azoknak a diákoknak, akik diplomát szeretnének szerezni, de a felsőfokú tanulmányaikhoz nem, vagy csak részben állnak rendelkezésükre a szükséges források, diákhitel felvételére van lehetőségük.

➤ A diákhitel egy olyan speciális, alacsony kamat mellett nyújtott kölcsön, amelyet a felsőoktatásban résztvevő hallgatók igényelhetnek. Az igényléshez nincs szükség igazolt jövedelemre, nem kell hozzá kezes, vagy egyéb fedezet.

JELENLLEG KÉT TÍPUSA LÉTEZIK:

Diákhitel 1: Változó kamatozású, szabadon felhasználható kölcsön, bármire költhető, amire a diáknak éppen szüksége van. Igényelhető havi rendszerességgel, vagy félévente egy összegben, összege szemeszterenként maximum 350.000 Ft lehet.

Diákhitel 2: Kötött felhasználású kölcsön, önköltséges formában tanuló hallgatók számára érhető el, csak a képzési költségekre fordítható.

FOGYASZTÓVÉDELMI ABC

Nagyon sok olyan fogyasztóvédelmi kifejezés, fogalom van, amit napi rendszerességgel használunk. Ugyanakkor annak pontos jelentésével, illetve a vele járó jogokkal, kötelezettségekkel nem mindig vagyunk tisztában. Ezt az esetleges hiányt orvosolandó elindítunk egy rovatot, amelyben a főbb fogyasztóvédelmi fogalmakat tisztázzuk eseti jelleggel. Lesz olyan, ami ismerős lesz, és lesz, ami újként jelenik meg. Ebben a részben a határidőkkel foglalkozunk.

- **határidő számítása:** A jognyilatkozat megtételére vagy egyéb magatartás tanúsítására napokban megállapított határidőbe a kezdőnapot nem kell beleszámítani. A napokban vagy munkanapokban megállapított határidőbe nem számít bele a határidő kezdetére okot adó cselekmény vagy körülmény bekövetkezésének, továbbá a közlésnek, a kézbesítésnek, a hirdetmény kifüggesztésének és levételének a napja. Ha a határidő utolsó napja olyan nap, amelyen a hatóságnál a munka szünetel, a határidő a legközelebbi munkanapon jár le. A postán küldött beadvány és megkeresés előterjesztési ideje a postára adás napja.
 - **1 év szavatosság:** Nem fogyasztói szerződés esetében (kereskedő és kereskedő, magánszemély és magánszemély között) az új, vagy használt termékek esetében egy éves időszakon belül érvényesíthető a minőségi kifogás.
 - **14 napon belüli visszaküldési kötelezettség fogyasztói részről:** Ha a fogyasztó az előírásoknak megfelelően eláll az üzlethelyiségen kívül kötött vagy a távollévők között kötött szerződéstől, köteles a terméket haladéktalanul, de legkésőbb
 - az elállási nyilatkozatának közlésétől számított tizennégy napon belül visszaküldeni, a vállalkozásnak átadni, kivéve, ha a vállalkozás vállalta, hogy a terméket maga fuvarozza vissza.
 - **15 napos javítási határidő:** A kereskedőnek, vagy megbízottjának a szerviznek törekednie kell arra, hogy a termék kijavítása, vagy cseréje 15 napon belül megtörténjen, ez azonban nem jogvesztő határidő.
 - **3 munkanapos csere:** Ha kötelező jótállás alá eső termék esetében a megvásárlástól számított 3 munkanapon belül az árucikk meghibásodik, mely a rendeltetészerű használatát akadályozza, úgy a kereskedő nem mérlegelheti, hogy bevizsgálásra, javításra küldi-e a terméket, hanem azonnal cserélnie kell azt egy újra.
 - **48 órán belüli visszaigazolás:** Internetes vásárlás esetén a kereskedő köteles a fogyasztó online megrendelését haladéktalanul, de legkésőbb 48 órán belül elektronikusan visszaigazolni, ami a gyakorlatban egy automatikus válasz e-mail megküldését jelenti. Ha a visszaigazolás a fogyasztó megrendelésének elküldésétől
 - számított 48 órán belül nem történik meg, a fogyasztót nem köti a megrendelése.
 - **5 év elévülési idő:** A Polgári Törvénykönyv szerint az általános elévülési határidő 5 év, mely a követelés esedékességének napjától kezdődik. Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az elévült követelést bírósági eljárásban nem lehet érvényesíteni.
 - **6 hónapos "garancia":** A kereskedők szeretnek arra hivatkozni, hogy a termékre csak hat hónap garancia van. Azonban minden fogyasztói szerződéssel megvásárolt új termékkel kapcsolatban két éves szavatossági időszak biztosított, melyből az első hat hónapban a kereskedőt terheli a bizonyítási kötelezettség, ha a felek között vita áll fenn abban a tekintetben, hogy a hiba gyártási eredetű-e, vagy sem.
 - **8 napos visszavételi lehetőség:** Jó, ha tisztában vagyunk vele, hogy személyes vásárlás esetén – a tévhitell ellentétben – nincs 8 napunk arra, hogy meggondoljuk magunkat a vásárlást illetően.
- A következő lapszámokban az ajándék termékhez, akciós árhoz, illetve az árubemutatóhoz kapcsolódó fogalmakat fogjuk ismertetni.

Jótanácsok szülőknek és diákoknak iskolakezdésre

Szeptemberben becsengettek az általános- és középiskolákban, emellett számos hallgató kezdte meg vagy folytatja tanulmányait a felsőoktatásban. Az új tanévvel párhuzamosan számos dologra ügyelni kell. Többek között a diákigazolványok érvényességére, vagy épp arra, hogy ha hibás a megvett tanszer, milyen jogokat lehet érvényesíteni. Lássuk a jótanácsokat!

NEM MINDEGY, HOGY HIBÁS A TANSZER VAGY „CSAK” NEM TETSZIK!

A szülőket és a hallgatókat számos akció, leárazás várta, sok helyen már júliusban elkezdődtek az iskolakezdési akciók. Ahol viszont vásárlás van, ott könnyen lehet fogyasztóvédelmi probléma is, nem árt ezért ügyelni és tudatosan eljárni.

1 Ha személyesen vásároltuk meg az iskolszereket egy áruházban, és az iskolatáskának, tornacipőnek vagy tornaruháknak csak annyi a „baja”, hogy nem tetszik, akkor emiatt még nem lehet reklamálni! Ennek ellenére, ha a termék nem olyan, mint amelyet vártunk, akkor az áruház biztosíthatja azt is, hogy adott időn belül még esetleg vissza lehet vinni. Érdemes erre külön rákérdezni! Azonban azt is tudni kell, hogy a vállalkozásoknak nem kötelességük visszavenni a terméket, ha egyébként az hibátlan, és erről saját maguk döntenek.

2 Ha internetről történt a tanszerek beszerzése, ez esetben a fogyasztók még akkor is meggondolhatják magukat az átvételtől számított tizennégy napon belül, amennyiben az iskolatáska, tornacipő vagy épp a tornaruha nem tetszik a gyermeknek.

3 Amennyiben az árucikk hibás volt, például gyári hiba vagy más hasonló ok áll fent, a fogyasztó kérheti a vállalkozástól – a nagy akciók ellenére is, mert különbség nincs –, hogy ingyenesen

javítsák meg a terméket! Ha pedig ezt nem tudják vagy nem akarják, akkor pedig cserélni kell, szintén díjmentesen! Ennek hiányában pedig a vételár leszállítását, illetve a teljes vételár visszatérítését is kérni lehet. Ha a megvételről hat hónapon belül merült fel a fogyasztóvédelmi probléma, az áruháznak be kell bizonyítani azt, hogy a hiba oka csak a vásárlást követően keletkezett, amennyiben ezt nem teszi meg, úgy köteles eleget tenni a fogyasztó fenti igényének! Hat hónapon túli hiba – szavatosságnál – esetén viszont már a fogyasztónak szükséges bizonyítani, hogy eleve hibás volt az árucikk, amit megvett (például egy független szakvéleménnyel). Összességében pedig a hiba miatt a vásárlástól számított két évig lehet reklamálni, ezt követően már nem lehet fordulni a vállalkozáshoz a kijavítási, kicserélési igénnyel.

► **Fontos odafigyelni arra is, hogy az áruházak még külön jótállást (garanciát) vállalhatnak bizonyos termékekre, sőt egyes árucikkekre az kötelező is.**

Így kötelező jótállás jár bizonyos vételár felett a tartós fogyasztási cikkekre, amelyeket tipikusan iskolakezdésre vesznek, mint például a 10.000 Ft feletti: zsebszámológépre, számológépre, diktafonra, sporteszközökre, hangszerekre, laptopokra, notebookokra, (az iskolatáskára viszont nincs kötelező jótállás!). Ezeknél a felsorolt termékeknél jó tudni, hogy egyéves garanciát mindenképp kell vállalnia az áruháznak, ami azt jelenti, hogy a garanciaidő alatti hiba esetén az eladónak szükséges bizonyítani, miszerint az eladáskor a termék még hibátlan volt. Sőt, ez esetben külön jótállási jegyet is adni kell a fogyasztónak!

➤ **Tudni kell, hogy ha a jótállási jegy átadása mégsem történt meg, úgy a számlával-nyugtával még ugyanúgy lehet a jótállási jogokat (ugyanazok, mint a fentiek: kijavítás, kicserélés, vételár-leszállítás, vételár-visszatérítés) érvényesíteni a jótállási időn belül! Egyúttal azért sem utasítható el a fogyasztó igénye, ha a jótállási jegy esetleg rosszul lett kiállítva a kereskedő részéről.**

Ha a fogyasztók a vásárlás után azt tapasztalják, hogy hibás a megvett termék, akkor haladéktalanul, de legkésőbb két hónapon belül vigyék azt vissza. Amennyiben ezt nem teszik meg, akkor az ebből fakadó kárt ők viselik!

MIRE ÉRDEMES MÉG EZEN KÍVÜL IS ODAFIGYELNI A SZÜLŐKNEK?

4 A szülőknek érdemes ügyelni az ingyen használatra megkapott tankönyvek épségének, eredeti állapotának megőrzésére. Máskülönben előfordulhat, hogy kártérítést kell az iskolának fizetniük!

5 Ne felejtsek el azt sem, hogy a nappali és esti diákigazolvánnyal jelentős utazási kedvezmények vehetőek igénybe. Az igazolványra felragasztott, előző tanévi matrica még érvényes 2018. október 31-ig! Miután azonban ez lejárt, ezt követően

már csak az új tanévre szóló matricával, vagy pedig ideiglenes diákigazolvánnyal lehet a kedvezményeket igénybe venni például távolsági buszon és a vasúton! Sokan úgy tudják, hogy ezek helyett elég egy egyszerű iskolalátogatási igazolás is a bérlet mellé, azonban ez nincs így. Ha valaki az utóbbi papírral kísérli meg az utazást, annak könnyen büntetés lehet a vége. Amennyiben pedig már megtörtént a baj, és az ellenőr pótdíjazott, nem érdemes ezt sem félvállról venni, hiszen a büntetés összege később a sokszorosára nőhet!

6 Számolni kell egyúttal a nem várt balesetek, betegségek bekövetkezésével is, mérjék fel a lehetőségeket a szülők, és járjanak el tudatosan gyermekük biztosítása során! Tartsák észben, hogy Magyarországon a 3-18 éves gyermekekre automatikusan jár baleset-biztosítás, viszont ez korlátozott!

7 Különösen a kisgyermekes szülőket érinti, hogy az iskolakezéssel együtt jár a közösségi oldalak és az internet fokozottabb használata. Magyarazzák el ezért a szülők a gyermekeknek az internet kockázatait, és tanítsák meg őket annak felelős használatára! Ha a közösségi oldalakon például hozzászólnak valamihez, bejegyzést vagy fényképet tesznek közzé, akkor olyan, mintha azt a való életben tennék meg, viszont ezeket az interneten már bárki láthatja, teljesen ismeretlen emberek is! Soha ne árulják el idegeneknek a személyes adataikat, például hol laknak, melyik iskolába járnak vagy éppen pontosan hol tartózkodnak, és mellőzzék ezeknek az adatoknak a nyilvános megosztását, kipoztolását is.

Aki nem tudná,
Jocó a barátom.
Mindent meglát,
észrevesz, ravasz öreg
róka, és ami fontos,
rendszerben gondolkodik.
Egy szóval, vág az esze,
mint a borotva.

**Hát még
a Jocó sem
gondolta volna...**

A minap felhívott és az első szavak után rögtön tudtam, hogy dühös. Na, de mi billenthette ki a nyugalmából? Kíváncsian hallgattam a történetét.

– Képzeld, a minap meglátogatott egy külföldi rokonom. Fiatal srác, szeret hozzánk járni. Itt volt dolga és megkért menjek el vele vidékre is. Kalocsára megérkezvén mondta, kivesz egy kis pénzt az ATM-ből, nincs nála egy forint sem. Elkísértem. Bedugta a kártyát a masinába. Az elkezdett csattogni, zakatolni, mint egy mozdony. Néztünk egy nagyot.

– Te Jocó, már látom, itt probléma lesz. Én ugyan sosem intéznék veled semmit, vonzod a bajt. – mondtam, de ezt átugrotta és folytatta.

– Mindjárt jött is a masinából az info. Kíírta, hogy ellenőrzés, karbantartás és villogott, mint egy játékgép. A zakatolás meg maradt. Majd új képernyő, telepíti a Windows NT-t, meg más spéci szoftvereket. Mintegy tíz perc után elhallgatott. A kártya meg sehol. Vártunk még egy darabig, hátha mégis kiköpi, mint egy zsetont.

– Gondolom, megriadt a rokon srác, se pénz, se kártya. – vágtam közbe. Jocó erre már reagált.

– Ugyan ő is nyugis, mint a mai fiatalok. Mereven figyeltük a történeteket, láttuk, baj van. Előkaptuk a mobilokat, felváltva csöngettük a masináról lelesett számokat, de csak a szokásos gépi hang jött. Vagy fél órát bírtuk, majd irány a bank helyi fiókja, mert, hogy övük volt a csodamasina. Ott megpróbáltak lerázni a nem mi üzemeltetjük a gépet szöveggel.

– Jocó, téged lerázni? Ugyan. – tettem alá a lovat.

– Az nem megy. Elmagyaráztam a bankos legénynek, hogy mi kié, és végül pedig, hol a felelősség. Látszott, hogy intenzíven dolgozza fel az új információt, majd biztatásomra tanácskozott egyet a főnökével. Utána vagy fél órát küzdött a telefonnal. Férfiasan, de sikertelenül. Először azt hittem, van egy titkos száma, de kiderült, hogy ugyanazt

hívogatta, mint mi. Ezután otthagytuk telefonnal a fülén, mondtam neki, telefonáljon, ha megtud valamit. Két óra múlva csörgött, hogy sikerült beszélni a masina kezelőivel. Onnan azt üzenték mi hívjuk fel őket, és bement a számot is.

– És mit mondott a masinához értő cég? – kérdeztem a lényegre.

– Képzeld! Mikor megnéztük, ugyanaz a szám volt, amivel már háromszor küzdöttünk három órát. A kör bezárult. De azért próbálkoztunk még úton hazafelé – nehogy szó érje a ház elejét.

Még jól kitérgyaltuk azt, hogy vajon mit csinálna egy olyan külföldi, akinek nincs kéznél egy rokon. Ott állhatna az országút szélén benzin, kenyér és víz nélkül. Rágondolni is rossz.

Aztán még eszembe jutott az is, hogy hát még a Jocó sem gondolta volna, hogy milyen jó, ha csörög a zsebében egy-két krajcár is a bankkártya mellett. Persze a bankkártya használatára ezerrel bíztatnak, de. És itt ledöbbsentem, talán még meg is álltam. Hogy a csodába lehet, hogy a rendszer még mindig a Windows NT-t használja, holott a gyártó már régen nem támogatja ezt a szoftvert. Ha tudnák ezt a hackerek, lenne nagy vigadalom – ott, náluk. Hm, lehet, új szoftverre a banknál nincs pénz, de palotára, reklámra, meg az ég tudja mire, igen.

Utána még egy kicsit ábrándoztam. Lehet, majd egyszer a bankok létrehoznak egy alapot, hogy a miattuk bajba jutottakat segítsék egy kis alamizsnával – persze kölcsönként, mert így dukál, a dukát az dukát, nem szórjuk szerteszét. Hm, ez már a mesék világa. Hova nem tévedtem. Vissza a földre! A valóság az, hogy az ül legjobban a pénzén, akinek sok van. Ez a pénz törvénye. Axióma. Megdönthetetlen, mint az, hogy a feldobott kő visszaesik a földre. És ha nem ugrasz el, a fejedre.

ELTŰNT POSTAI CSOMAG NYOMÁBAN

Mi történik akkor, ha a külföldről feladott ajánlott küldemény nem érkezik meg a címzetthez, és szállítás közben eltűnik? Visszajár-e a feladási díj, vagy a csomag tényleges értéke?

A konkrét esetben a fogyasztó Ausztráliában töltött nyaralása alatt, az ott vásárolt ajándékokat egy csomagban feladta Magyarországra egy barátjának. A feladás díjáról számlát is kért, így ez az összeg nem volt vitatott. A csomag azonban nem érkezett meg a címzetthez, hanem a vizsgálat kiderítette, hogy Magyarországra ugyan megérkezett, de a Magyar Posta tájékoztatása alapján a kézbesítés előtt „elveszett”. A fogyasztó kártérítési kérelemmel fordult először az Ausztrál Postához, majd mivel a csomag lekövetése során megállapítást nyert, hogy a Magyar Posta a felelős, ezért oda irányították kérelmével.

A Magyar Posta nem vitatta a felelősségét, de érdemi válaszában azt közölte a fogyasztóval, hogy a csomag tényleges értékét nem tudja kifizetni, az nem is bizonyított, így csak az Általános Szerződési Feltételeiben (ÁSZF) meghatározott összegű kártérítési átalányt, és a postai feladás díját tudja felajánlani. A fogyasztó ezt nem fogadta el, mert neki ezen felül jelentős mértékű kára keletkezett. A vállalkozás álláspontja szerint a postai szolgáltatásokra vonatkozó törvény alapján az értéknylvánítás szolgáltatás járulékos szolgáltatásnak minősül, így annak igénybevétele esetén a mindenkor hatályos postai díjszabás szerinti további összeget kell megfizetnie a postának az egyéb díjon felül. A fogyasztó azonban ilyen járulékos szolgáltatást nem vett igénybe, így a fogyasztó a küldemény elveszése esetén csak a felelősséget átvállaló Magyar Posta Zrt. hatályos ÁSZF-je szerinti kártérítésre tarthat igényt. A fogyasztó

a békéltető testületi eljárásban sem tudta azt bizonyítani, hogy a csomag tartalma milyen értéket képviselt.

Miről rendelkezik a postai ÁSZF?

Ha az értéknylvánítás többlétszolgáltatás igénybevétele nélkül könyvelt postai küldemény megsemmisül, teljesen vagy részlegesen elvesz vagy megsérül, a Posta kártérítési átalányt fizet. A postai küldemény megsemmisülése vagy teljes elveszése esetén a fizetendő kártérítési átalány összege legfeljebb a szolgáltatásért fizetendő díj tizenötszöröse,

Mire figyeljünk?

- 1** A fogyasztói szerződések részévé válnak a postai ÁSZF rendelkezései, így azok szabályait a feladás előtt tanulmányozzuk, vagy kérdezzünk rá a csomag, levél feladása előtt!
- 2** Nem elég ráírni a csomagra az általunk gondolt értéket!
- 3** Ha nagyobb értékű csomagot adunk fel, akkor érdemes az értéknylvánítás járulékos szolgáltatást igénybe venni, mert csak ebben az esetben kaphatjuk vissza az elveszett csomag tényleges értékét! Ennek pontos feltételeiről előre érdeklődjünk!

MEGTEHETI A KERESKEDŐ, HOGY NEM FOGADJA EL A BÉKÉLTETŐ TESTÜLET DÖNTÉSÉT?

A válasz a fenti kérdésre: igen, de attól még nem akadályozhatja meg az eljárást! Sőt még így is születnek – és a tapasztalatok szerint születnek is – egyezség, ami viszont már kötelező a vállalkozásra. Ha pedig az ügy mégsem rendeződött, de a fogyasztó igénye az eljárásban megalapozottnak bizonyult, bárki elolvashatja az interneten a kereskedőt elmarasztaló ajánlást. A feketelista pedig árt a jó hírnevének.

Többeket elbizonytalaníthat, amikor olyan sorokat olvasnak a kereskedői tájékoztatásban, hogy vita esetén nem fogadják el a békéltető testület döntését. „De hát akkor mit ér az egész?” – tehetik fel a kérdést. Ha nagyon egyszerűen szeretnénk válaszolni: „Nagyon is sokat!”.

Érdemes azonban ezzel hosszabban is foglalkozni, hisz a kérdés – érthetően – jobban foglalkoztatja azt, akinek fogyasztóvédelmi vitás ügye van. Mielőtt a békéltető testület meghozná azt a döntést, hogy a fogyasztó igénye jogos-e, előtte mindig megkísérli a felek között az egyezség létrehozását! Számos ügyben pedig a vita megoldódik az eljárásnak köszönhetően, és az egyezséget a kereskedő nem veheti félvállról! Az ugyanis kötelező erejű, és ha mégsem tesz eleget annak, amit vállalt, akkor a fogyasztó jogi úton kényszerítheti ki a döntést.

Természetesen az is előfordulhat, hogy esetleg nem kerül sor egyezsége a békéltető testület előtti személyes meghallgatáson. A testület eljáró tanácsa ekkor eldönti az ügyet, megalapozott-e a fogyasztói kérelem. Amennyiben az igény jogos, és a kereskedő nem fogadta el a döntést, akkor ajánlás jellegű döntés születik. Mint a neve is mutatja, ez nem kötelező erejű, mégis az ajánlások 80-90 %-át teljesítik önként a vállalkozások a Budapesti Békéltető Testület eljárását követően. Akkor is, ha először azt mondták: „nem fogadják el a békéltető testület döntését.” Hogy miért?

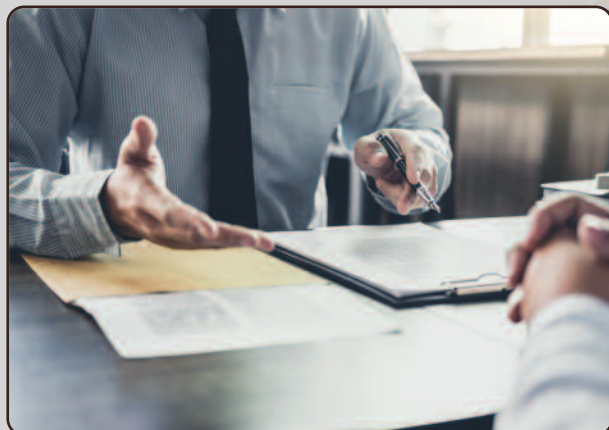

Mert máskülönben bárki elolvashatja a vitás ügy leírását, és az érintett kereskedő nevét, székhelyét az interneten közzétett feketelistán (a fogyasztó adatai nélkül). Ez az információ pedig csupán néhány kattintással már akár több száz vagy ezer másik fogyasztóhoz eljuthat. Sokan ezt kívánják elkerülni a kereskedők közül, vagy pedig rájönnek, hogy tényleg hi-

báztak. Mások szeretnék a vásárlójukat megtartani, fogyasztóbarát magatartást tanúsítani – habár az okok rendkívül sokrétűek, de az eredmény ugyanaz, és végül a vita rendeződik.

- A békéltető testület tehát számos ügyben jelent megoldást, még hozzá ingyenesen és gyorsan. Másrészt a kereskedő nem csak a döntést, hanem már az azt megelőző eljárást sem veheti félvállról, köteles együttműködni a testülettel. Ha ez utóbbit megsérti, kötelező fogyasztóvédelmi bírsággal számolhat.

Az eljárásnak súlya van.

SZABADON ADHATJÁK EL A BEDŐLT ADÓSOK HITELEIT

BANKK

Az Európai Bíróság nemrég hozott ítéletet egy spanyol adós ügyében, melyből az derül ki, hogy szabadon adhatják vagy vehetik az adósokkal szemben fennálló követeléseket a bankok anélkül, hogy ők ehhez hozzájárulnának, vagy lehetővé tennék számukra a tartozás visszavásárlását. Azaz nem ütközik uniós jogba az egyébként a hétköznapiakban itthon is gyakran alkalmazott üzleti gyakorlat.

Az elmúlt években Magyarországon százmillió nagyságrendben adták el a bankok a behajtóknak a bedőlt adósok hiteleit. Az adósok (köztük sok volt devizahiteles) közül sokan abban látták a megoldást, hogy ezt az adásvételt kérdőjelezték meg, mert nem tartották jogszerűnek az értékesítést, a faktorcéget pedig nem tekintették partnernek. Számukra nagyon rossz hír az Európai Bíróság spanyol ügyben hozott friss ítélete.

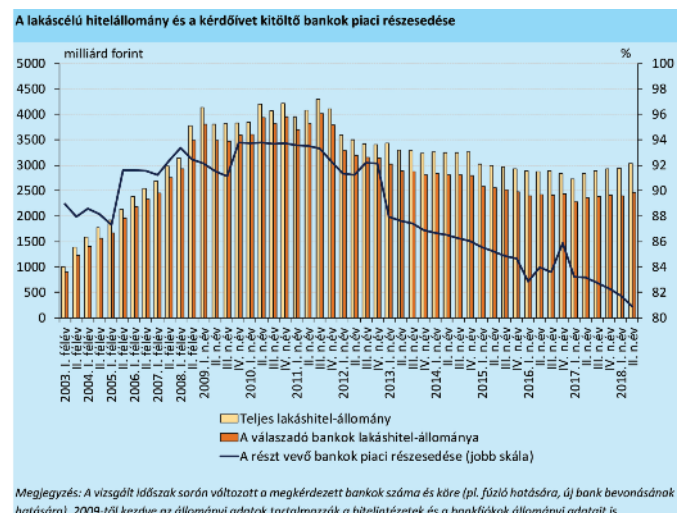
Ennek az a lényege, hogy nem ütközik uniós jogba az a gyakorlat, „amely abból áll, hogy valamely fogyasztóval szemben fennálló követelést engedményeznek vagy vásárolnak, anélkül hogy a fogyasztói kölcsönszerződés az ilyen engedményezés lehetőségét előírná, vagy hogy utóbbit ezen engedményezésről előzetesen tájékoztatná, illetve ahhoz hozzájárulását adná”. Nem kell biztosítani az adós számára azt a lehetőséget sem, hogy visszavásárolja és ezzel megszüntesse a tartozását úgy, hogy kifizeti azt az ellenértéket kamatokkal, költségekkel és eljárási költségekkel együtt, amennyiért azt megvásárolták.

Tehát nem kell az adós beleegyezése ahhoz, hogy a bank eladhassa a követelést, és nem kell biztosítani neki azt sem, hogy annyiért szálljon ki a hiteltől, amennyiért a bank azt eladta. A spanyol ügyben az adósok két hitelt vettek fel, amit aztán nem fizettek, így a Banco Santander az összesen 53664 eurós tartozást eladta 3215 euróért. Érthető tehát, hogy az adósok miért szerettek volna úgy megszabadulni az adósságtól, hogy annak mindössze 6 százalékát kamatokkal és költségekkel megnövelve fizették volna ki.

Itthon üzleti titokként kezelik a bankok és a faktorcégek, hogy mennyiért kelnek el a nem teljesítő hitelek. Persze sok mindentől függ a mérték, így

nem mindegy, hogy jelzáloghitelről van szó, ahol ingatlanfedezet van, vagy fedezetlen hitelekéről. Az is számít, hogy hány szerződést kíván értékesíteni a bank, és mikori hitelekéről van szó.

A Magyar Nemzeti Bank évente kétszer Hitelezési felmérés néven adatokat kér be a pénzintézetektől. A felmérés célja, hogy bővítse elsősorban kvalitatív jellegű információkkal az adatszolgáltatás során a hitelezésről állományi és bizonyos áradatok elemzésével rendelkezésre álló információk körét. A felmérés során a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően elsősorban a hiányzó hitelkínálati és -keresleti tényezőkre, valamint az alakulásukat befolyásoló faktorokra kérdezők rá, amelyek többsége csak minőségi ismérvekkel ragadható meg.

TÚLFOGYASZTÁS VILÁGNAPJA

Idén az eddigi legkorábbi dátumra, augusztus 1-jére esett a Túlfogyasztás Világnapja, vagyis az emberiség alig több mint hét hónap alatt elhasználta a Föld egy évre elegendő erőforrásait. Ettől a naptól kezdve a jövőnket használjuk el: úgy élünk, mintha 1,7 Föld állna rendelkezésünkre. Tavaly ez a nap augusztus 2-án jött el, 1997-ben pedig még szeptember végére esett. Sőt, 1970-ben egészen december 23-ig sikerült húzni, vagyis akkor közel optimális volt természeti erőforrásaink felhasználásának mértéke.

Ez a dátum egy jelképes nap: ezt követően a fogyasztásunk már az ökoszisztéma rovására megy, és jól mutatja, hogy az emberi tevékenység mekkora nyomást helyez a természetre. Jelenleg ugyanis több szén-dioxidot bocsátunk ki a légkörbe, mint amennyit az óceánok és az erdők képesek elnyelni, valamint nagyobb mértékben halászunk és irtjuk ki erdeinket, mint ahogyan azok újratermelődni tudnának. Ez a globális átlag, a fogyasztás mértéke azonban országonként eltérő képet mutat: ha például a világ lakossága úgy élne, mint ahogy azt Ausztráliában teszik, akkor 5,4 Földre lenne szükségünk, a rekorder Luxemburg, ahol ez a szám: 9,1. A legkisebb ökológiai lábnyom olyan országokban mutatható ki, mint Haiti, Banglades vagy Afganisztán. A magyarországi adatokból az látszik, hogy mi is jóval túllépjük az ideális mértéket, hiszen ha mindenki úgy élne, mint a magyarok, akkor közel kettő (1,92) Földre lenne szükségünk.

MIT LEHET TENNI?

Éljünk környezettudatosan. Mondani könnyű – gondolhatjuk – hiszen bármennyire is szeretnénk, a legtöbbben nem tudjuk hogyan is kezdjünk hozzá a környezetkímélő élethez. Pedig a mindennapok során apró odafigyeléssel sokat

megtehetünk mi magunk is. Gondoljunk csak az energiatakarékossági szempontokra, az energiahatékony háztartási készülékek használatára, otthonunk megfelelő hőszigetelésére, az újrahasznosítható csomagolásra. De ide tartozik az is, hogy csak annyi élelmiszert vásároljunk, amennyit valóban elfogyasztunk, hiszen ezzel az élelmiszerpazarlást lehet megfékezni. A szelektív hulladékgyűjtés szintén egy fontos lépés, ahogy a vízpazarlás megfékezése is.

Ha mindenki csak kicsit tesz érte, akkor nagy mértékben elérhető a környezetünk védelme a következő generációk számára is.

Ha világszerte fele ennyit autóznánk, akkor 12 nappal kitolhatnánk a Túlfogyasztás Világnapját. Ha az emberiség szén-dioxid-kibocsátását 50%-kal csökkentenénk, a Túlfogyasztás Világnapja 93 nappal később lenne a jelenleginél. Ha a világon mindenki a felére csökkentené az élelmiszerpazarlást, és minden ember annyi kalóriát fogyasztana, amennyi a világszerte, akkor 38 nappal később jönne el a kritikus nap.

BÍRÓSÁG ELŐTT VÉDHETI A FOGYASZTÓI JOGOKAT AZ ENERGIAHIVATAL

A fogyasztók jogainak hatékonyabb védelme érdekében a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) közérdekű igényérvényesítéssel élhet az augusztus elsejétől hatályos törvénymódosítás értelmében.

A közérdekű igényérvényesítés alkalmazásával a MEKH olyan esetekben tud a felhasználók érdekében fellépni, amikor nagyszámú fogyasztó vagyoni érdekeit érintő, jellemzően kisösszegű jogsértés kiigazítására van szükség. (Például mikor a szolgáltatók, illetve engedélyesek tevékenysége egyes törvényekbe – a földgázellátásról, a földgáz biztonsági készletezéséről, a villamos energiáról, a távhőszolgáltatásról, a víziközmű-szolgáltatásról szóló –, vagy azok rendelkezéseibe ütközik.)

Ha az érvényesített igény jogalapja és a megjelölt kár összege egyértelműen megállapítható, a MEKH kérheti, hogy a bíróság ítéletében kötelezze az engedélyest, illetve a szolgáltatót a követelés teljesítésére. Ellenkező esetben kérheti, hogy a bíróság állapítsa meg a jogsértés tényét a keresetben meghatározott valamennyi felhasználóra kiterjedő hatállyal.

Ez az új rendelkezés azért lépett hatályba, mert korábban hiába döntött úgy a MEKH, hogy egy szolgáltatói magatartás jogellenes, és például vissza kellene fizetni a fogyasztók részére bizonyos összegeket, erről a hatóság nem dönthetett. A bíróság előtt pedig minden egyes fogyasztónak egyenként kellett érvényesíteni igényét a szolgáltatókkal szemben.

Ilyen eset volt a behajtási költségátalány is, amelyre talán sokan emlékeznek. A szolgáltatók a lakossági fogyasztókkal szemben is érvényesítették, azaz nekik is be kellett fizetni a 12.000 Ft nagyságú összeget, ha késedelembe estek egy számla befizetése kapcsán, pedig erre a jogszabály csak a vállalkozások egymás közötti ügyeleinél ad lehetőséget. A bíróság a hivatal döntését helyben hagyta, azaz a bíróság is arra az álláspontra jutott, hogy jogellenesen kéri ezeket az összegeket a szolgáltatók a fogyasztóktól. Az összegek visszafizetésre vonatkozó hatósági határozatot azonban a szolgáltatóknak nem kellett teljesíteniük.

A bíróság akkor úgy foglalt állást, hogy minden fogyasztónak egyénileg kell a bírósághoz fordulnia, de egy ilyen intézkedés esetében ez végeláthatatlan perek sokaságát jelenti, és nem lesz eredményes a szolgáltatókkal szemben a fogyasztóknak eljárni.

Ennek azonban vége, hiszen 2018 augusztustól polgári perképesége van a hivatalnak a már fentebb leírtak szerint. Mindezek mellett azonban fontos megemlíteni, hogy a MEKH általi igényérvényesítés nem érinti a felhasználók azon jogát, hogy a jogsértő társasággal szemben a polgári jog szabályai szerint igényüket önállóan érvényesítsék.

ALBÉRLETKERESÉS BUKTATÓK NÉLKÜL

Minden év augusztusában kihirdetik a felvételi ponthatárokat, beindul az egyetemisták albérlet keresése, ami még szeptemberben is folytatódik azoknak, akik nem voltak elég szemfülesek. **Nézzünk néhány jó tanácsot, mire érdemes odafigyelni, hogy ne érjen senkit kellemetlen meglepetés.**

1 Az első és legfontosabb, hogy mindenképpen kössenek írásba foglalt szerződést, szóbeli megállapodással ne elégedjenek meg. Ebben a szerződésben kell rögzíteni a felek személyes adatait, az ingatlan adatait, a bérleti díj mértékét, a kaució mértékét, azt hogy milyen időtartamra kötik meg a szerződést, mikor lehet emelni a bérleti díjat, hogyan lehet felmondani a szerződést, ki fizeti a közüzemi díjakat, egyéb költségeket. Egyszerűen minden, a felek kapcsolatát alapvetően meghatározó információknak itt kell szerepelni a későbbi vitás ügyek elkerülése végett.

2 Bérleti szerződés időtartamát tekintve lehet határozott és határozatlan idejű. A határozott idejű szerződés az időtartam lejártával automatikusan megszűnik, míg a határozatlan idejűnél a felmondási idő elteltével szűnik meg. Egyetemisták esetében felmerülhet kérdésként, hogy a nyári két hónappal, amikor esetleg nincs szükség a lakásra, mi legyen. Ha felmondják a szerződést, nem biztos, hogy találnak helyette másikat szeptembertől, ha pedig nem mondják fel, fizethetik a bérleti díjat, költségeket úgy is, hogy ott sincsenek a lakásban.

3 A bérleti szerződés aláírásakor szokásosan kéthavi kaució kerül kikötésre, vagyis kéthavi lakbérnek megfelelő összeget kell előre kifizetni. Ez az

összeg nem arra szolgál, hogy a szerződés megszűnésekor fedezze az utolsó hónapokban esedékes bérleti díjat, hanem a bérleményben esetlegesen keletkező károk megjavítására, illetve a fennmaradó tartozásokra fordítandó. Elszámolást követően viszszejár a fennmaradó összeg a bérlő részére.

4 Mind a bérbeadáskor, mind a bérlők kiköltözésekor érdemes átadásvételi jegyzőkönyvet készíteni. Ebben lehet rögzíteni a lakás aktuális állapotát, a lakásban lévő berendezési tárgyakat, így később nem lehet vita abból például, hogy volt-e mikrohullámú sütő a lakásban, vagy sem.

5 Arról is meg kell állapodni, hogy hány személy költözhet be az ingatlanba, valamint érdemes előre tisztázni az ingatlanhoz kapcsolódó házirendet, és a szervezeti és működési szabályzatban foglalt kötelezettségeket, nehogy később ériék a bérlőket kellemetlen meglepetések.

6 A közüzemi számlák befizetésére rendszerint kétféle megoldás létezik, az egyik szerint átíráásra kerülnek a bérlő nevére a mérőórák, és személy szerint ő kapja a számlákat. A másik megoldás alapján pedig a bérbeadó fizeti be azokat és havonta elszámolnak a felek. Fontos, hogy ez havonta megtörténjen, mert így nem fordulhat elő az az eset, hogy több hónapnyi elmaradást egyszerre kell megfizetni.

7 A bérleti díj, egyéb költségek átadásáról a bérbeadó köteles átvételi elismervényt, vagy nyugtát, számlát adni.

ELÁLLÁSI JOG

Az elállási jog örök téma és mindig aktuális, időnként fel kell eleveníteni az ezzel kapcsolatos ismereteket, hiszen többféle esetben lehet élni ezzel a lehetőséggel, azonban más-más jogkövetkezmények tartoznak hozzá.

► **AZ ELÁLLÁSI JOGOT AZ ALÁBBI ESETEKBE GYAKOROLHATJUK:** szerződésszegés jogkövetkezményeként elállhatunk a szerződéstől, hibás teljesítés kapcsán élhetünk ezzel a lehetőséggel is (un. pénzvisszafizetés kérése.) Ezen túlmenően létezik az indoklás nélküli elállási jog, melynek leggyakoribb esete a webshopon vásárolt termékek visszaküldése, de élhetünk vele az üzlethelyiségen kívüli árubemutatón vásárolt termékeknél is.

► **Szerződésszegés jogkövetkezményeként érvényesíthető elállási jog:**

A szerződés megszegését jelenti bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása. Szerződésszegés esetén a sérelmet szenvedett fél jogosult a szolgáltatás teljesítésének követelésére. A jogosult a saját esedékes szolgáltatása arányos részének teljesítését a kötelezett teljesítéséig vagy megfelelő biztosíték nyújtásáig visszatarthatja. A teljesítés visszatartására jogosult fél elállhat a szerződéstől, vagy ha az eredeti állapotot nem lehet helyreállítani, jogosult azt felmondani, ha megfelelő határidőt szabott, és ez alatt a másik fél a szerződésszegést nem szüntette meg. Ha a szerződésszegés következtében a jogosultnak a szerződés teljesítéséhez fűződő érdeke megszűnt, szintén elállhat a szerződéstől.

► **Kellékszavatossági jogok körében érvényesíthető elállási jog és annak határideje:**

Olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett a hibás teljesítésért kellékszavatossággal tartozik. Fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés esetén a fogyasztó kellékszavatossági igénye a teljesítés időpontjától számított két év alatt évül el.

Kellékszavatossági igénye alapján a jogosult választása szerint kijavítást vagy kicserélést igényelhet, kivéve, ha a választott kellékszavatossági jog teljesítése lehetetlen, vagy ha az a kötelezettnek aránytalan többletköltséget eredményezne, figyelembe véve a szolgáltatás hibátlan állapotban képviselt értékét, a szerződésszegés súlyát és a kellékszavatossági jog teljesítésével a jogosultnak okozott érdeksérelmet. Ezen kívül az ellenszolgáltatás arányos leszállítását igényelheti, vagy a szerződéstől elállhat, ha a kötelezett a kijavítást vagy a kicserélést nem vállalta, e kötelezettségének nem tud eleget tenni, vagy ha a jogosultnak a kijavításhoz vagy kicseréléshez fűződő érdeke megszűnt.

► **Indoklás nélküli elállási jog:**

Az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződés esetén a fogyasztót indoklás nélküli elállási jog illeti meg. A fogyasztó az elállási vagy felmondási jogát termék adásvételére irányuló szerződés esetén a terméknek a fogyasztó általi átvételének napjától; szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés esetében a szerződés megkötésének napjától számított tizennégy napon belül gyakorolhatja.

Fogyasztó az elállási jogát a szerződés megkötésének napja és a termék átvételének napja közötti időszakban is gyakorolhatja.

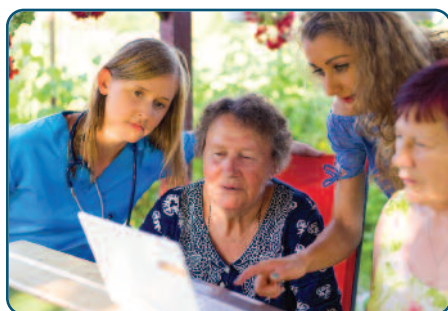
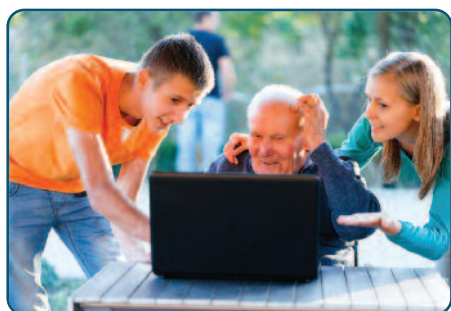
Fontos ez akkor, amikor olyan webshopból vásárolunk, aki a terméket külföldi raktárból szerzi be, és nem tart készleten, nem vállalva így semmilyen teljesítési határidőt. Ekkor tehát nem kell hónapokig várnunk a termékre, ha meggondoltunk magunkat, hanem még a termék átvétele előtt elállhatunk a szerződéstől.

Ha nem kaptunk megfelelő tájékoztatást az elállási jogról, akkor az elállási határidő tizenkét hónappal meghosszabbodik.

IDŐSEK INTERNETHASZNÁLATA

Az Európai Unió Bizottsága felhívta arra a figyelmet, hogy az információs és kommunikációs technológiáknak (IKT) az életminőségre gyakorolt alapvető hatásáról gyakran meglepedeznek. Éppen ezért az egyik kezdeményezése az öregedő társadalomban az emberekkel való törődéssel foglalkozik, és a jólét, a független életvitel és az egészség kérdéseire összpontosít.

akik jól felszerelt háztartásban élnek, és a mobiltelefonáláshoz okostelefont kezdtek el használni a közelmúltban.

Más felmérésekből az is kiderül, a digitális eszközök felhasználói között esetenként jelentős tudásbeli különbségek vannak. Sokan rászorulnak a támogatásra úgy az eszközök, mint az egyes alkalmazások használata terén. Miközben sokaknak a televízió készülékek beprogramozása is gondot okoz, mások a legkülönbözőbb alkalmazásokkal is könnyen

Ebből a szempontból is kiemelten fontos az idősebb korosztály bevonása az IKT használatába, mert ezzel számukra jelentős életminőség javulás érhető el. Gondoljunk csak azokra az idős emberekre, akik egyedül, hozzátartozóiktól távol élnek egy-egy településen. Számukra az IKT alkalmazása a társadalmi és családi kirekesztődés, vagy elmagányosodás megszűnésével, vagy veszélyének jelentős csökkenésével jár. Az IKT révén egyrészt aktív kapcsolatot tarthatnak a külvilággal, ismerősökkel és ismeretlenekkel anélkül, hogy adott esetben ezért fáradtságos utazásokat kelljen megtenniük. Sok kényelmi szolgáltatás válik elérhetővé, pl. netbank, internetes vásárlás, de ne feledkezzünk meg arról, hogy vannak már olyan eszközök is, amelyek a használók egészségi állapotát felügyelik, szükség esetén riasztva az ellátórendszert.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság egyik felmérése szerint 2016-ról 2017-re 33-ról 44 százalékra nőtt azon idősök aránya, akiknél valamilyen formában a mindennapok részévé vált az internethasználat. Az okostelefonok használata is egyre jobban terjed, de annak nem minden funkcióját használják az idősebbek, így például a mobil internetezés lehetőségét sem. A korábbiakhoz hasonlóan a legfrissebb adatok is azt mutatják, hogy az internetezés az idősök esetében elsősorban anyagi, másodsorban kulturális kérdés. Azok a hatvan éven felüliek használják leginkább a világhálót,

megbirkóznak, interneten vásárolnak, használják a közösségi oldalakat. Viszont éppen azok szorulnak, szorulnának támogatásra az IKT használat terén, akik különböző okokból (földrajzi hely, anyagi helyzet, ismeretek hiánya) nem férnek hozzá e lehetőséghez.

Az internethasználat eszköz, veszélyeket is rejt, különösen az idősök számára. A tisztességes weboldalak mellett számtalan esetben találkozhatunk olyan oldalakkal, amelyek megtévesztő, hamis információkat tartalmaznak. Sokan kapnak olyan figyelmeztetést egy-egy banktól, hogy biztonsági okokból ilyen vagy olyan adatai megadását kéri. Ilyet bank nem tesz, és a levelező program által megjelölt feladó sem azonosítható, vagy egyértelműen más országból érkezik a felhívás. Általánosságban is igaz, hogy az idősebb korosztály kevésbé óvatossá válik az adatai kezelését illetően. Pedig elég megnyitni egy gyanús e-mail-t, felülni a nyereményjátéknak álcázott adatgyűjtési csapdának, vagy egyszerűen csak személyes adatokat megosztani a közösségi portálokon, könnyen áldozattá válhatunk. Semmi sincs ingyen! Ami fantasztikusan jó ajánlat, szinte hihetetlen, hogy igaz legyen, ott valószínűsíthető, hogy csalás áll a háttérben. Internetes tartalmakat bárki szerkeszthet, feltölthet. Ezért az internetes oldalakon erkölcsileg vagy jogilag kifogásolható tartalmak is megjelenhetnek. Legyünk hát óvatosak!

KÖVETELÉSÉRTÉKESÍTÉS ÉS ELÉVÜLÉS

Sokan szembesülnek azzal, vagy hallottak arról, hogy egy régi követelés (tartozás) újra előkerül, azt egy új cég kéri tőlük. Megteheti ezt? Mit tehetünk ebben az esetben?

Igen, követelheti azon az alapon, hogy a követelést megvásárolta, un. engedményezés történt. Ez a gyakorlatok részéről bevett gyakorlat, vagyis, hogy egy ideig saját maguk próbálják behajtani a tartozást, de egy bizonyos idő után csomagban (több száz ügyfél tartozását) egyben értékesítenek egy ezzel foglalkozó követeléskezelő cég részére.

A követeléskezelő cég először kiküld egy felszólító levelet, majd ha nem történik teljesítés, akkor közjegyzőnél fizetési meghagyásos eljárást kezdeményez. Ez ellen 15 napon belül ellentmondással élhetünk. Ha nem élünk vele, jogerőssé és végrehajthatóvá válik a közjegyzői fizetési meghagyás. Ha ellentmondunk, perré alakul az ügy.

- **Mire hivatkozhatunk? Például, hogy régi az ügy, vagyis szerintünk elévült.**

MIT IS JELENT AZ ELÉVÜLÉS? MEDDIG KÉRHETIK TŐLÜNK A TARTOZÁS MEGFIZETÉSÉT?

Elsősorban azt kell megjegyeznünk, hogy bármennyig is! Önkéntes teljesítésre bármikor sor kerülhet. Az elévülés csak egy kifogás arra vonatkozóan, hogy a követelés bírósági úton nem érvényesíthető, önként pedig nem akarok teljesíteni. Tehát az elévült követelést bírósági eljárásban nem lehet érvényesíteni, azonban ha mégis sor kerül erre, az elévülést a bírósági vagy hatósági eljárásban nem lehet hivatalból figyelembe venni, vagyis minden esetben nekünk kell hivatkozni rá.

Az általános elévülési idő 5 év, de speciális esetekben ennél rövidebb, ha külön törvény így rendelkezik, mint például az internet vagy a tele-

fonszámlákkal kapcsolatban, vagy áram és gázszolgáltatás esetében. Az elektronikus hírközlésről szóló jogszabály alapján az előfizetői szerződésekből eredő polgári jogi igények egy év alatt évülnek el. Áram és gázszolgáltatás esetében 2 év az elévülési idő, de víz vagy csatornadíj esetében nincs speciális szabály, így ott az 5 évet kell figyelembe venni.

MIT JELENT EZ A GYAKORLATBAN?

Konkrét esetben az internetszolgáltató által kibocsátott számla (álláspontja szerint) nem került kifizetésre, az ingatlant eladták, cím nem volt ismert. Mivel a postai úton kiküldött számlák és felszólítások nem kerültek megfizetésre a cég először saját behajtási osztályával próbálta követelését érvényesíteni, majd engedményezte egy követeléskezelő cégre, aki felszólította a fogyasztót immár jó címen, hogy fizesse meg a tartozását.

MIT LEHET TENNI?

Ha van bizonylat, hogy kifizettük a számlát, azt csatolni kell és kérni, hogy töröljék a tartozást. Ha elévült a követelés, mert 1 éven túli a számla, erre hivatkozunk kell a követeléskezelőnek írt levélben, vagy ha már a közjegyzőtől kaptunk fizetési meghagyást, akkor a közjegyzőnek írt válaszban.

- **Fontos figyelembe venni azt, hogy ha egy követelést eladtak, már nem a szolgáltató jogosult kezelni az ügyet, ne neki írjunk, hanem annak, aki a felszólítást küldte, tehát a követeléskezelőnek, majd pedig a közjegyzőnek.**

ÚJ NYÍLÁSZÁRÓ SZERKEZET BEÉPÍTÉSE, A RÉGI CSERÉJE - Mire figyeljünk?

A nyílászáró szerkezet szó tág fogalom. A fogyasztók általában az épületek ajtóit, ablakait értik ez alatt, de az építőipari szakma is használja ezt a fogalmat ebben a formában. Mielőtt az új nyílászáró beépítésébe, vagy a meglévő cseréjébe kezdenénk, dönteni kell több szempont figyelembe vételével. Ehhez nyújtunk segítséget.

Fontos kérdés, hogy homlokzati nyílászáró-szerkezeetről van-e szó, vagy belső helyiségeket elválasztó falba kerülőkről, esetleg fűtött teret határol el fűtlen tértől a nyílászáró szerkezet. További elengedhetetlen szempont a minőség kiválasztásánál, hogy olyan helyiséget érint-e a tervezés, amelyet huzamosabb emberi tartózkodásra terveztek, és majd arra is használják-e.

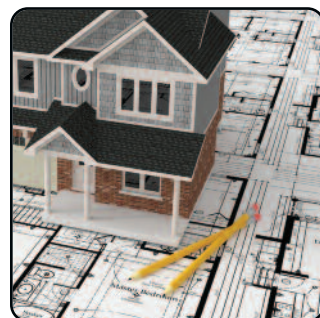
NÉZZÜK A FOLYAMATOT!

Bármely nyílászáró szerkezet beépítési folyamatának elengedhetetlen lépései a tervezés, szerződéskötés, a kivitelezés megkezdése előtt a beépítésre tervezett nyílászáró szerkezet megfelelőségének ellenőrzése, a kivitelezés, és a kivitelezés folyamatában a beépítés szak-szerűségének folyamatos ellenőrzése, majd az elkészült munka átadás-átvétele, a szolgáltatás díjának megfizetése, végül a szavatossági vagy jótállási igények érvényesítése.

Vegyük sorba az építési folyamatot egyszerű esetben, például a családi ház külső homlokzati nyílászáró szerkezetei beépítése, vagy cseréje tükrében.

1 Tervezés

Építéshez és egyszerű bejelentéshez kötött lakásépítéshez szükséges, és kötelező a műszaki tervdokumentáció elkészítése. Azt a Magyar Építész Kamarába bejegyzett és tervezési jogosultsággal ren-

delkező felelős tervező tervezheti meg, míg a szakági tervezéseket (pl. központi fűtés, vezetékes ivóvízellátás, szennyvízelvezetés, villany-szerelés, stb.) a Magyar Mérnöki Kamarába bejegyzett és tervezési jogosultsággal rendelkező szakági tervező végezheti. A kamarák tervezői névjegyzékei nyilvánosak, bárki részéről hozzáférhető a kamarák honlapjain. Az építést, bővítést kötelező megterveztetni, a tevékenység elvégzéséért az építető felel.

➤ A felújítási, korszerűsítési munkát, ha azok nem építési engedélyköteles tevékenységek nem kötelező megterveztetni, de nagyon ajánlott. Miért is?

pel a cégjegyzékben, egyéni vállalkozás esetében az egyéni vállalkozó lakhelye szerint a jegyző által vezetett jegyzéken. Továbbá vizsgálandó, hogy a vállalkozást (egyéni vállalkozót is) nyilvántartásba vette-e a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, mint az építőipari kivitelezésre jogosultat, valamint azt, hogy a NAV-nál van adószáma, továbbá, hogy a vállalkozás nincs felszámolás alatt. Ajánlott a vállalkozástól referencia listát kérni és tájékozódni a korábbi vállalt munkái minőségéről, és a megbízójával szemben tanúsított magatartásáról.

3 A beépítésre tervezett nyílászáró szerkezet alapvető követelményei megfelelőségének ellenőrzése

Ez már nehezebb feladat, mert a fogyasztó, de szakember se tudja ránézéssel, szemrevételezéssel megállapítani a beépítendő nyílászáró szerkezet elvárt és megkövetelt teljesítményét, megfelelőségét. Erre szolgál a gyártó Megfelelőségi igazolása, amit a forgalmazó-kereskedő a vásárlással egy időben köteles átadni a fogyasztónak, vagy felhívni a figyelmét, hogy az a gyártó honlapjáról letölthető. A megfelelőségi igazolást a beépítési helyszínen kell tartani, vagy építési naplóhoz csatolni, mert azt az építésfelügyeleti hatóság ellenőrzi.

4 Kivitelezés, és a kivitelezés folyamatában a beépítés szakszerűségének folyamatos ellenőrzése

A fogyasztó a vállalkozással szerződést köt az elvégzendő építési-szerelési munkák elkészítésére, amelyben, vagy annak mellékletében rögzítik a legfontosabb adatokat, többek között az elvégzendő munka árát, kivitelezési határidőt, a beépítendő termék pontos egyértelmű megnevezését, méretét, műszaki adatait, paramétereit, fizetési határidőt. Ezt követően a kivitelező átveszi az építetettől a munkaterületet, és elkezd a vállalkozást teljesíteni.

Az épületenergetikai követelményeket előíró jogszabály hőátbocsátási tényezők követelményértékeit előírja többek közt a homlokzati nyílászárókra is. Ez a követelményérték csak a nyílászáróra, mint termékre vonatkozó alapvető követelmények teljesülésével, és azok szakszerű beépítésével, beszerelésével érhető el. A szakszerűséghez hozzátartozik:

- a nyílászárók és szárnszerkezetének megfelelősége,
- a tok és szárnszerkezet csatlakozását kitöltő megfelelő tömítés,
- a szárnszerkezetben elhelyezett üvegezés minősége,
- az elhelyezési hézagok, szakszerű, hőszigetelő, és vízzáró anyaggal történő kitöltése,
- takarólecekkel történő lezárásuk,
- a belső- és külső ablakkönyöklő szakszerű és vízzáró elhelyezése,
- a záró szerkezetek (vasalatok) finom beállítása (pásztítás).

5 Az elkészült munka átadás-átvétele, ellenérték megfizetése

Az elkészült munkát a vállalkozó átadja fogyasztónak, kioktatja annak szakszerű használatára és karbantartására. Átadja a fogyasztó részére a használati utasítást és a jótállási jegyet. Fogyasztó a szakszerűen elvégzett munkát átveszi a vállalkozástól. Az eljárásról műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv készül az átadás-átvétel dátumának

A nyílászáró szerkezetekre, azok gyártására és beépítésére, mint építési termékre szigorú, szakmai és műszaki követelményt fogalmaznak meg az idevonatkozó jogszabályok. Alapvető követelmények a mechanikai biztonság (betöréselleni védelem), szélálló, vízálló, tűzálló, hőszigetelő képesség, hanggátlás, stb.

2 Szerződéskötés

Az építés-szerelési munkák kivitelezésére szóló szerződést mindig írásban kell megkötöni. A szerződés megkötését segítő minta a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara honlapjáról letölthető. A szerződés megkötése előtt meg kell győződni arról, hogy a vállalkozás szere-

rögzítésével. Rögzítésre kerül a hibátlan teljesítés, vagy hibás teljesítés esetén a hibák felsorolása, azok kijavítására megállapított határidő, és minden a vállalkozás szolgáltatása teljesítésével kapcsolatos érdemi észrevétel. A vállalkozó-szolgáltató ezen eljárással visszaadja a munkaterületet a fogyasztónak, és levonul a munkaterületről.

- A szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár. A szerződésben kell rögzíteni a pontos ellenértéket, illetve a fizetési ütemezést is. A beépítésre kerülő termékekre rendszerint kének előleget a vállalkozások, de ez nem jelenti a teljes összeg előre történő kifizetését.

Az újonnan épített lakások, lakóépületek esetében a jótállás időtartama a műszaki átadás-átvételi eljárás befejezésének időpontjától kezdődik. A jogszabály pontos felsorolást ad, hogy mely részekre, hány év jótállás vonatkozik, ebből példálózó jelleggel sorolunk fel néhányat.

- **HÁROM ÉV:** lakóépület alapjai, fal- és födém szerkezetei, a lakások burkolatai, a lakóépület korlátjai és mellvédjei, kéményei, tetőzete és az azon levő tetőfelépítmények, ereszcatornák és esővízlefolyó vezetékek, szigetelés és a külső vakolat vonatkozásában. Ezen kívül ide tartoznak például a főzőkészülékek, fűtőberendezések, épületgépészeti és egészségügyi berendezések (falikút, mosogató, fürdőkád, zuhanyozó, mosdó, WC-tartály, WC-csésze stb. a hozzá tartozó szerelvényekkel), beépített bútor, a lakás elektromos vezetékéhez tartozó kapcsolók és csatlakozóaljok, amennyiben azok a lakás alkotórészének minősülnek.
- **ÖT ÉV:** a nyílászáró szerkezetek tekintetében: fa, fém, műanyag és kombinált anyagú nyílászáró szerkezetek, nyílászáró szerkezetek szerelvényei (zárak, vasalások, veretek stb.), üveg- és hőszigetelő üvegszerkezetek, árnyékolók, elsötétítők, zsaluk és rácsok, beépítéshez felhasznált hézag-tömítő, hő- és hangszigetelő anyagok.
- **TÍZ ÉV:** alapozási szerkezetek, teherhordó vázok, földem, talajvíz és talajnedvesség elleni szigetelések.

6 Szavatossági vagy jótállási igények érvényesítése

A műszaki átadás-átvételt követő és a vállalkozás munkaterületről történő levonulása után a teljesítéssel kapcsolatos hibák észlelését követően mielőbb el kell küldeni a felszólítást a vállalkozásnak a hibák felsorolásával. Kérni kell a hibák záros határidőn belüli kijavítását, vagy egyéb úton, akár árleszállítással történő rendezését a hibás teljesítésnek. A felszólítás vállalkozás felé történt elküldése és átvételének igazolása legyen a fogyasztó birtokában, hogy vitás esetben azt bizonyítékként felhasználhassa. Amennyiben a vállalkozás a jótállási, vagy szavatossági kötelezettségének nem tesz eleget, érdemes békéltető testülethez fordulni a jogvita egyszerű, gyors, hatékony és ingyenes eljárásban történő megoldása érdekében.

- Az igényérvényesítéshez mindenképpen szükség van a szerződésre, igazolásra, mely szerint felszólította a vállalkozást a hibajavításra, műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvre, az ellenérték megfizetését bizonyító számlákra, hibák bemutatását igazoló fényképekre, videókra.

E határidők elmulasztása jogvesztéssel jár. A jótállási jogokat a lakás (lakóépület) vagy építmény tulajdonosa, a lakás vagy építmény tulajdonbba adásáig a megrendelő (a továbbiakban együtt: jogosult) a vállalkozóval vagy az általa javításra kijelölt személlyel, illetve szervezettel szemben érvényesítheti.

ELLOPOTT TELEFONOK

Fesztiválokon, koncerteken különösen nagy veszélynek vannak kitéve a mobilok, pláne az értékesebb darabok. A fiatalok nem csak, hogy nem rejtegetik, milyen drága kütyüt vittek a sűrű tömegbe, hanem a szelfimánia keretében magasra emelve mutatják a tolvajoknak: ide nézz, ezt lopd el! Ha már megesett a baj, szinte kizárt, hogy meglesz a telefon, de azért még van pár tennivaló a veszteségminimalizálás érdekében.

Leétezik már segítő szoftverek akkor is, ha nem telepítettünk semmilyen nyomkövetőt a telefonra. A Plan B szoftvert például távolról is telepíthetjük, amihez annyit kell tennünk, hogy belépünk az Android Marketplace-re, és a távoli letöltést választjuk. Amennyiben ez megtörtént, hamarosan egy e-mailt kapunk, amiben hasznos közelítéssel szerepel a keresett okostelefon helye.

Ha nincs meg így sem a telefon, azonnal le kell tiltani, ezt legkönnyebben az IMEI szám megadásával tehetjük meg. A letiltás azért is nagyon fontos, mert amíg be nem jelentjük a lopás vagy elvesztés tényét, addig minden telefonhasználati költség minket terhel, még akkor is, ha egyébként jogosulatlan forgalmazásról van szó, így még nagyobb kárunk származhat az esetből.

Az ezt követő SIM-kártya pótlása, cseréje ilyen esetben sehol sincsen ingyen, és azt is érdemes észben tartani, hogy miután letiltottuk korábbi SIM-kártyánkat, a szolgáltatók Általános Szerződési Feltételeiben meghatározottaknak megfelelően csak meghatározott idő áll rendelkezésre, hogy az új kártyát megigényeljük.

➤ FONTOS, hogy amennyiben mobiltelefonunkat ellopták, vagy akár csak gyanítjuk ezt, haladéktalanul jelentsük be ne csak a szolgáltatónál, de a rendőrségen is. Erre elsősorban azért van szükség, hogy a rendőrség kereshesse a mobilt, és adott esetben azt megtalálva visszaszolgáltathassák. De a rendőrségi be-

jelentés során felvett jegyzőkönyvre és egyéb iratokra szükség lehet például a kárrendezési eljárás lefolytatásához is.

- Ha a telefon még kicsörög, be van kapcsolva, akkor lehetőség lehet arra, hogy IMEI-szám alapján bemérjék, és így megtalálják.
- A letiltott SIM kártyával hívást kezdeményezni és fogadni nem lehetséges.
- Feltöltőkártya esetén a letiltás időpontjában rendelkezésre álló egyenleg megmarad a felhasználhatósági időn belül.

MI VAN AKKOR, HA HŰSÉGIDŐS TELEFONT LOPNAK EL?

Sajnálatos módon nem létezik olyan jogszabályi előírás, mely szerint lehetőség lenne bármiféle hátrányos következmény nélkül felmondani a hűség szerződést. Ennek megfelelően ilyenkor is tovább kell fizetni a hűségidő alatt a szolgáltatásért, illetve készülékért, vagy fel lehet mondani a szerződést, de akkor ki kell fizetni a kedvezmények miatti kötbért.

Érdemes azt is végiggondolni, hogy léteznek már olyan biztosítások, melyek kifejezetten tartalmazzák a mobiltelefonok ellopása esetén történő kárrendezést.

HOGY A VILLÁM NE CSAPJON BELÉ

A villámcsapás, mint katasztrófa ellen nincs teljes biztonságos védekezés, ahogy ezt az elmúlt időszak történései is bizonyították. Mivel a villámcsapás elleni védelem követelményeit az emberélet és más lényeges érték biztonságos megóvására állították fel, az igazolás módját kötelező hatósági előírások határozzák meg. A biztonság problematikáját jól mutatja Aiszhülosz története (ie. 525-ie. 456 között élt görög tragédiaköltő), aki – egyik forrás szerint – jóslatot kapott, hogy egy ház leszakadásakor leli majd halálát. A végzet elől a pusztába menekült, ahol azonban egy sas által elragadott teknősbéka zuhant a fejére, és megölte. A tanulság tehát, hogy a katasztrófa nem kerülhető el, csak valószínűsége korlátozható.

A LEGGYAKORIBB, VILLÁMCAPÁSSAL KAPCSOLATOS TÉVHITEK ÉS HIEDELMEK

➤ A villám nem csap kétszer ugyanoda – *nem igaz.*

Bár a közmondás szerint a villám nem csap kétszer ugyanarra a helyre, a valóságban akár többször is lesújthat ugyanoda, különösen, ha magas épületekről van szó. De nem csak a magas épületek lehetnek szinte állandó veszélyben: példa erre az „élő villámhárítónak” is nevezett amerikai parkőr, akire hét alkalommal is lecsapott a villám, de minden alkalommal túlélte.

➤ Mindig a legmagasabb pontot „célozza meg” – *nem igaz.*

Nem törvényszerű, hogy a villám a környeze-

téből kiemelkedő legmagasabb pontba csap be. Gyakran előfordul, hogy a toronyházak, vagy toronyszerű épületek – például tévé- vagy rádiótorony – közepe táján talál be.

➤ Vidéken sokkal gyakoribb a villámcsapás – *nem igaz.*

Sokan úgy hiszik, hogy a villámok gyakrabban csapnak le a hegyekben, vagy magas fákkal tarkított vidéki tájon, de a városokban akár 40 százalékkal is magasabb lehet a villámlások száma, bár nem a magas épületek miatt.

➤ Nem szabad telefonálni, ha villámlik – *részben igaz.*

Ha lehet, ne használjuk a vonalas telefont, mert a telefonvezeték jól vezet az elektromosságot, bár aránylag kicsi az esélye, hogy telefonálás közben ér minket villámcsapás. A

mobiltelefonálás ezzel szemben biztonságos villámláskor is, akár zárt helyen tartózkodunk, akár a szabadban. Tévhit ugyanis, hogy a villámok „követik a rádióhullámokat”, illetve, hogy a mobilban található fém alkatrészek kockázatot jelentenek, mert „vonzák” a villámokat. A fém csak jó vezető, de nem vonzza a villámot, ráadásul a mobiltelefonokban aránylag kevés a fém.

➤ Vihar előtt érdemes kihúzni a tévét, számítógépet – *igaz.*

➤ Veszélyes fürdeni, zuhanyozni, ha kint villámlik – *igaz.*

Az elektromos és telefonvezetékekhez hasonlóan a fémből készült vízvezetékek is kockázatot jelenthetnek, ha viharos időben fürdünk vagy zuhanyozunk és hozzájuk érünk.

Villámvédelem alatt minden intézkedés összességét értjük, amelyek a villám- és túlfeszültség-védelmet, ezáltal az ember életét és más lényeges értékeknek biztonságos megóvását szolgálja.

A villám nagy energiájú, jellemzően természetes légköri kisülés, ami nagy robajjal (dörgéssel, ézengéssel) jár, és hazánkban évente közel 40 000 esetben okoz valamilyen kárt. Keletkezhet felhő-felhő és felhő-föld közötti kisülésből. Áramerőssége a 20-30000 Ampert is elérheti (pl. egy családi háznál átlagosan 32 A használatos), a legritkább és legnagyobb feszültségű áramütés - körülbelül 2-300 millió Volt (egyenáram). Sebessége igen nagy, 180 km/s. A villámlás, mint fény gyorsabban terjed, mint a hangja, ezért tapasztalható az, hogy nem villámlik és dörög egyszerre.

A villámvédelem célja, hogy az épületeket, építményeket, műemlékeket, vagyontárgyakat megvédje a villámcsapás károsító hatásától, beleértve a bennük lévő embereket, berendezéseket, javakat, többek között a villámcsapás okozta emberéletet és egészséget tüzeztől, a tűz okozta károktól, a vagyontárgyak tönkremenetelétől vagy megrongálódásától, az erősáramú és telekommunikációs vezetékeket, árammal működő berendezéseket megvédje a villámcsapás által létrejött túlfeszültség (lökő áram) ellen.

A VILLÁMCSPAPÁS VAGYONI KÁROKOZÁSA

Épületeket, építményeket a becsapódó villám elleni, szakszerűen tervezett, kivitelezett, és karbantartott villámvédelmi berendezéssel védhetjük, amellyel a becsapódó villám esetében annak áramát a talajba

vezeti, így az épületet megóvja a villámcsapás közvetlen károsító hatásától.

A villámvédelmi berendezést csak tervező által készített, kiviteli tervdokumentáció alapján lehet létesíteni, kivételt képeznek a villámvédelmi berendezésre nem kötelezett építmények, amelyeknél csak ajánlott a tervdokumentáció alapján történő létesítés.

Statisztikai adatok szerint Magyarországon évente átlagosan 10 esetben fordul elő, hogy villámcsapás következtében kigyullad és leég egy épület.

Javasolt a villámvédelem kiépítése a nagy tetőteraszos lakást vagy lakásokat tartalmazó épületre, továbbá járható tetőjű épületre. Ugyanis a tetőterazon tartózkodók ki vannak téve a villámcsapás veszélyének. Az emberi szervezet magas víztartalma miatt villamos szempontból alacsony ellenállású. A villám pedig pont ezeket az alacsony ellenállású pontokat keresi. Az ide vonatkozó szabvány célszerű megoldásként említi a villámhárító kialakítását, vagy felirati táblák elhelyezését.

Jogsabály által nem kötelező, vagy ajánlott esetben is szükséges lehet villámhárító kiépítése. Például lakásbiztosításoknál, amennyiben a biztosító társaság előírja azt. Általában a villámcsapás okozta közvetlen kár (valami kigyullad, felrobban, megsérül, stb.) az alapbiztosítás részét képezi. A villámcsapás másodlagos hatása nem tartozik az alapbiztosításba, a villámcsapás hatására a villamos- és elektronikus rendszerek is meghibásodhatnak. Ezeknek nincs látható jele, csak az látszik, hogy valami nem működik. Ezen károkat a biztosító csak akkor téríti, ha erre a biztosított kiegészítő biztosítást köt. Ehhez a biztosító előírja a villámvédelem meglétét.

➤ **A fémékszer, esernyő vonzhatja a villámokat – nem igaz.**

➤ **Nem szabad fa alá menekülni – részben igaz.**

Amennyiben kitör a vihar, a menedékhely kiválasztásakor érdemes elkerülni a fákat. Ha erre nincs mód, és mégis a lombsátor alá kényszerülünk – esetleg az erdőben –, keressünk alacsonyabb példányt: célszerű legalább 3-5 méterre állni a törzstől, a lombkorona szélével egy vonalban, hogy ha a villám mégis belecsap, ne álljunk közvetlenül a „vezető” mellett, és még véletlenül se érintkezünk vele.

➤ **Úszás közben veszélyben vagyunk – igaz.**

Szakértők azt tanácsolják, hogy vihar idején

hagyjuk el a tavat, folyót vagy tengert, ne állodgáljunk a vízparton, a nedves talajon.

➤ **Villámláskor le kell hasalni – nem igaz.**

Ha lehasalunk a földre villámláskor, nagyobb testfelületünk lesz kitéve a természeti hatásoknak. Szakemberek szerint érdemes le-guggolni, fejünket a térdünk közé hajtani, és ha nem egyedül vagyunk, legalább öt-tíz méteres távolságot tartani társainktól.

➤ **Autóban, repülőben nem lehet bántódásunk – igaz.**

Az autó és a repülőgép is Faraday-kalitraként funkcionál villámláskor: mivel fémből készült, külső elektromos erőter nem hatol be rajta, és mivel sem mágneses tér, sem elektromos tér nincs a belsejében, a bezárt autóban vagy repülőben ülő emberek biztonságban vannak.

➤ **A mozgó emberbe könnyebben belecsap a villám – nem igaz.**

Nem azért csap valakibe a villám, mert az illető mozog. A sétálás, futás, biciklizés önmagában még nem növeli annak kockázatát, hogy villámcsapás ér bennünket. Ha viszont sík terpen mozgunk, vagyis a környezetünkben nincs kiugróan magas pont, megnő annak kockázata, hogy elér minket a villám.

➤ **Nem szabad hozzáérni ahhoz, akit villámcsapás ért – nem igaz.**

Tévhit, hogy a villámsújtotta embert nem szabad megérinteni, mert „megráz bennünket az áram”. Ha valakit villámcsapás ér, az áram a testfelületen keresztül a földbe jut, nem „sugároz vissza”, és nem rázza meg azt, aki a baleset után a szerencsétlenül járt ember segítségére siet.

KOKTÉL PARADICSOM

TESZT

A könnyed saláták egyik népszerű összetevőjét, a koktélpáradicsomokat vizsgálta Szupermenta projektjében a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih). A szakemberek 16 terméket teszteltek élelmiszerbiztonsági és növényvédelmi szempontok mentén, paradicsomonként 300 növényvédőszer-hatóanyagot is vizsgáltak. Jó hír, hogy az ellenőrzött termékek élelmiszer-biztonsági és minőségi szempontból egyaránt megfeleltek az előírásoknak, minden próbát kiálltak.

A hazai áruházakban végzett polcfelmérés alapján 7 hazai nagy üzletlánc kínálatának 16 különböző koktél vagy cseresznyepáradicsomát vizsgálták meg, köztük 1 bio paradicsomot. 11 magyar, 2 szlovák, 2 spanyol és 1 olasz termék került a vizsgálandók közé. A termékek között volt 125 és 500 g-os kiserelésű termék is. Ár szempontjából 716 és 2495 Ft/kilogramm közöttiek kerültek a Szupermenta kosarába.

A mintákon a Nébih laboratóriumában növényvédőszer-maradék és mikrobiológiai vizsgálatokat is végeztek. A termékek nem tartalmaztak határérték feletti szermaradékot, továbbá mikrobiológiai szempontból is kifogástalannak bizonyultak.

Beltartalmi értékek közül a cukor-, a szárazanyag-, a nedvesség és a savtartalmat egyaránt górcső alá vették a szakemberek, továbbá C-vitamin és likopintartalmat is mértek, jóllehet utóbbi értékekre nem vonatkoznak előírások. A termékek összes cukortartalma 3,03-6,43 g/100g érték között változott. Legmagasabb cukortartalma a magát

„cukorlat”-ként jelző terméknek volt. A C-vitamin esetében a mért értékek 21,2-48,2 mg/100g között mozogtak. Érdekesség, hogy a legtöbb C-vitamint a legmagasabb cukortartalmú paradicsom tartalmazta.

Természetesen a mintázott tételek nyomon követhetősége továbbra is alapfeltétel, ami ezúttal minden terméknél megfelelt az előírásoknak. A jelölésre vonatkozó jogszabályok betartása is teljesült, azaz a kötelező információk – termelő vagy forgalmazó neve és címe, termék származási országa, minőségi osztály – megtalálhatóak voltak. Összességében elmondható, hogy a vizsgált paradicsomok jó minőségűek és biztonságos élelmiszerek tekinthetőek.

Szokásoknak megfelelően nem maradt el a kedveltségi teszt sem. Laikus bírálók és szakértők pontozták a koktélpáradicsomok külső megjelenését, állagát, illatát, valamint ízét. Ezek alapján a Nemeskert Kft. által forgalmazott Cherry paradicsom bizonyult a legjobbnak. Másodikként zárt a Veresi Pirooska, míg a harmadik helyen a Veresi Bíborka koktélpáradicsom végzett. Örömteli, hogy az első három helyezett termék mindegyike hazai származású.

➤ **A paradicsomfélék a burgonyafélék családjába tartoznak. A paradicsom zöldségfaj, amelynek termése bogyó. Népies nevei: paradicska, tomató, tomátó, padledzsika.**

TEXTIL- KRESZ

Minden bolti textilán kötelezően fel-tüntetendő adatokat tartalmaz ez a piktogramokból álló jelrendszer. Miért is fontos? Amikor a ruhákat mossuk, vagy tisztítóba adjuk, a mosás, tisztítás során fizikai és kémiai hatások is érik a ruhákat, amelyek befolyásolhatják a használhatóságot. Ezért van szükség arra, hogy a vásárlókat

megfelelően tájékoztassák arról, hogy hogyan járjanak el a ruhanemű, textilá használata, mosása, tisztítása során, hogy még sokáig használható maradjon. Ráadásul ez egy nemzetközileg elfogadott rendszer, így nincs annak jelentősége, hogy honnan származik a ruhánk, tudni fogjuk, hogyan kezeljük. Lássuk a legfontosabb jeleket!

MOSÁS:

 Mosógépben mosható, nem igényel különleges bánásmódot és óvintézkedést.

 Nem moshatjuk otthon. A ruha speciális tisztítást igényel.

 Ha szám van beleírva, az a maximum mosógépi hőmérsékletet jelenti.

Ha nincs benne szám, akkor pöttyök vannak helyette, azok jelzik a hőmérsékletet:

 3 pötty a forró,
 2 pötty a meleg,
 1 pötty a hideg víz jele.

 Ha nincs beleírva semmi, akkor bármilyen hőmérsékletet alkalmazhatunk. Ha nincs alatta vonal, normál mosást jelent,

 ha egy vonal van alatta, akkor gyengédebben kell

mosni, nem szabad tele-tölteni a mosógépet, és csak minimálisan centrifugázni.

 Ha duplán van aláhúzva, akkor nagyon kényes anyagról van szó, jelentősen kevesebb mennyiségű ruhával együtt tegyük a mosógépbe, és nagyon kímélő fokozaton (gyapjúmosás) mossuk.

FEHÉRÍTÉS:

 A fehérítés jele egy egyenlő oldalú háromszög. Ez mutatja, hogy lehet-e használni fehérítő vegyszert az anyag tisztításához.

 Ha a háromszög egy X-szel át van húzva, nem fehéríthetjük a ruhát!

 Ha csíkok vannak benne, csak klórmentes fehérítőt használhatunk.

SZÁRÍTÁS:

 A szárítás jele egy négyzet, ha van benne kör, akkor az a gépi szárítást (centrifugát) jelenti, ha nincs, akkor a kézi szárítás különböző fajtáit.

 Csak fekvé szárítható a ruha. Ne csipeszeld ki, ne szárítsd géppel!

VASALÁS:

 A vasalás ikonja egy vasaló.

 Az X-szel áthúzott vasaló azt jelenti, hogy nem szabad vasalni az anyagot, mert visszafordíthatatlan károkat okoz benne! Minél több pötty van benne, annál magasabb hőmérséklet bír el az anyag.

 3 pötty: max. 200°C,
 2 pötty: max. 150°C,

1 pötty: max. 110°C.

Ha a vasalóból függőleges vonalak jönnek ki, és ez az ikon át van húzva, azt jelenti, hogy nem lehet gőzzel vasalni az adott anyagot. Ha nincs vasalóikon a címkén, akkor az adott ruha nem igényel vasalást.

VEGYI TISZTÍTÁS:

 Ez többnyire akkor szerepel, ha mosni nem lehet a ruhát. A jele egy kör, az információt a tisztítóban dolgozó emberek dekódolják.

 Ha a kör át van húzva (technikától függően lehet csak egy kör és befekéttett kör is), akkor nem lehet vegytisztítást alkalmazni.

A betűk (P, F, W) a különböző alkalmazható vegyszereket jelölik.

CSALÁDI KÖLTSÉGVETÉS

- tippek, jó tanácsok

Hogyan gazdálkodjunk a bevételeinkkel, milyen módszerekkel csökkentjük a kiadásainkat, és hogyan képezzünk pénzügyi tartalékot, melyből hosszútávú céljainkat megvalósíthatjuk?

A háztartási bevételeket és kiadásokat manapság már ingyenesen letölthető számítógépes szoftverek segítségével is nyilvántarthatjuk, de a kockás füzet is megfelel a célnak, vagy esetleg készíthetünk dobozokat, melyekben elkülöníthetjük az adott költségfajta.

Az internetről letölthető szoftverek segítenek a költségek rendszerezésében, és különféle kimutatásokat is kérhetünk a költségeinkről, például megtudhatjuk, hogy az adott költségfajta mekkora hányadát teszi ki a kiadásainknak. Ilyen szoftver például a „Contoroll”, a „RoyalCashflow” és a „Financisto”.

A háztartási napló vezetése során az összes bevételt és kiadást fel kell jegyezni, ehhez érdemes a boltokban kapott blokkokat is eltenni.

Az összesített kiadások alapján azt kell átgondolni, hogy mik azok a rendszeres, fix költségek, amelyek minden hónapban felmerülnek (pl.: rezsi-költségek, hitelek törlesztőrészei, biztosítások, benzinköltség, utazási bérletek, iskolai költségek, bevásárlás, stb.), és ezek kifizetése után milyen összegből kell gazdálkodnunk, mik azok a tételek, amelyeket csökkenteni tudunk, mi az, amin spórolhatunk.

MIT TEGYÜNK TEHÁT, hogyan ne fussunk ki a költségkeretünkől, és megtakarításainkat is bővítsük?

- a bevételeinknek legalább a 10 %-át tegyük félre minden hónapban, ezt állampapírban, befektetési jegyben, részvényben, vállalati kötvényben is tarthatjuk, de lekötött bankbetétben is, itt érdemes az akciót keresni, mert egyébként alacsony betéti kamatok jellemzik a jelenlegi banki kondíciókat,
- ha lakáscélú terveink vannak, érdemes lakástakarék szerződést kötni, ehhez állami támogatás is jár,
- lehetőség szerint nyugdíjcéla is tegyük félre, ezt önkéntes nyugdíjpénztári, nyugdíjbiztosítási formában, vagy nyugdíj-előtakarékossági számlán is megtehetjük,
- a nagyobb kiadások esetén gondoljuk át, hogy valóban szükségünk van-e az adott dologra, tényleg szükséges-e az új autó, vagy háztartási gép, műszaki cikk, vagy elegendő a használt, amihez olcsóbban juthatunk hozzá,
- a háztartási rezsi-költségek lefaragása érdekében gondoljuk át, hogy hogyan tudjuk a fogyasztásunkat csökkenteni (nyílászárók cseréje, hőszigetelés, néhány fokkal alacsonyabb hőmérsékletre beállított fűtés, a klímaberendezés egyszerű használata, az elektromos berendezések áramtalanítása, stb.)
- a nagyobb bevásárlások előtt írjunk listát, nézzük át az áruházak akciós újságjait, hasonlítsuk össze az árakat, és kerüljük az impulzusvásárlást,
- a már nem használt, megunt dolgainkat adjuk el az interneten, vagy rendezzünk garázs vásárt,
- készüljünk fel esetleges rendkívüli kiadásokra is, mint pl. csőtörés, gépjármű meghibásodása, orvosi költségek, ezekre külön képezzünk tartalékot,
- csökkentjük a felesleges extra kiadásokat (pl. alkoholtermékek, dohányárak, szerencsejáték, éttermi étkezés, stb.),
- főzünk otthon, és vigyünk magunkkal a munkahelyünkre ebédet.

EGYSÉGES TÖLTŐCSATLAKOZÓT MINDEN TELEFONHOZ!

A Budapesti Békéltető Testülethez beérkezett kereskedelmi témájú ügyekben gyakori probléma az okostelefonokhoz tartozó USB csatlakozó meghibásodása, és annak a típusnak a beszerzési nehézségei. Az is probléma, hogy egy másik típusú telefon vásárlása esetén a korábbi töltőt kidobhatjuk a szeméttbe, mert nem lesz az új telefonnal kompatibilis.

Az Európai Unió is megelégette a szabványváltozások miatt folyton eldobott töltőket, és az USB-C típusú csatlakozó használatára köteleznének minden mobilgyártót, így az iPhone készülékeket gyártó Apple-t is. Az uniós törvényhozók első lépésben vizsgálatot indítanak, hogy kiderítsék, szükséges-e az egységes csatlakozókkal ellátott mobiltelefon-töltők bevezetése. Az Európai Bizottság szerint évente 51 ezer tonna elektronikai hulladék keletkezik az eldobott töltők miatt, de a felhasználóknak kényelmi szempontból sem ideális az újabb és újabb csatlakozószabványok bevezetése.

Korábban is voltak már törekvések az egységesítésre: az Európai Bizottság 2009-ben jelentette be, hogy az együttesen az akkori EU-s mobiltelefon-piac 90 százalékát képviselő tíz mobilgyártó cég megegyezett abban, hogy a mikro-USB-nek is nevezett USB-mikro B nevű csatlakozóval látják el a telefontöltőiket. Az aláíró cégek között ott volt a Nokia, a Samsung, a Sony Ericsson vagy az LG mellett az Apple is, de az ő esetükben csak egy USB-mikro B átalakító piacra dobását jelentette a megegyezés.

A megállapodást viszont csak 2012-es határidővel írták alá, és bár néhány cég 2013-ban és 2014-ben is összeállt a közös ügy érdekében, az EU-s törvényhozók nincsenek megelégedve a helyzettel.

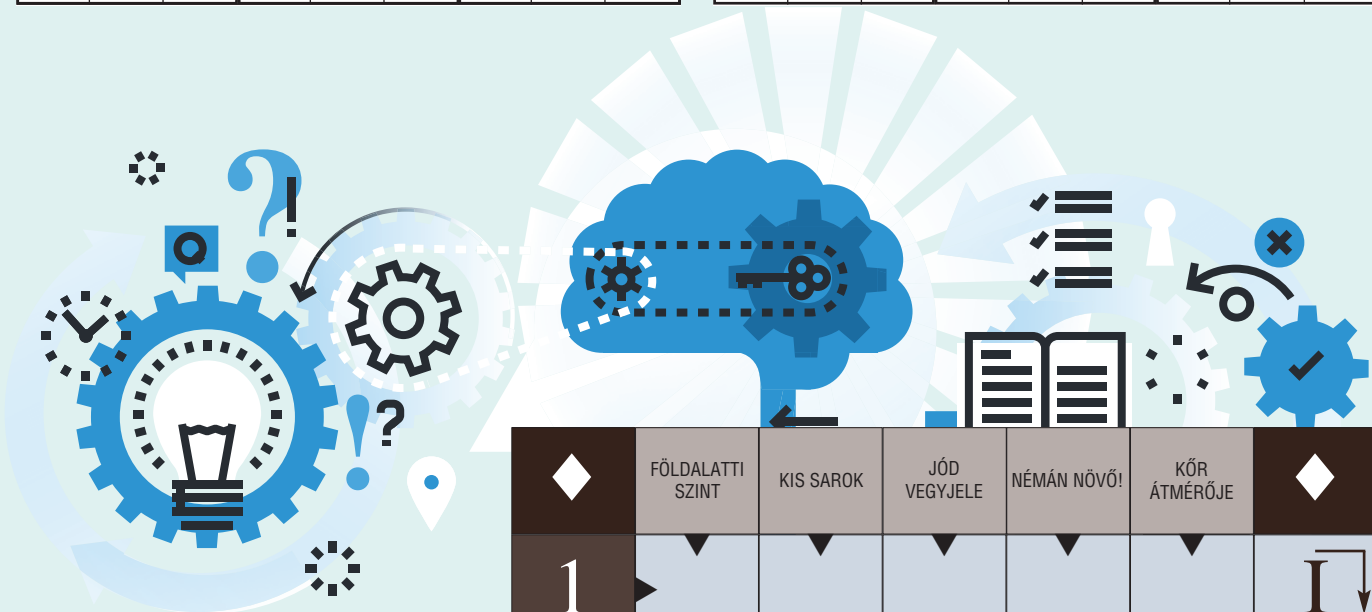
Bár még mindig sokan használnak USB-mikro B csatlakozóval ellátott mobilokat, az újabb telefonokat már általában a legkorszerűbb, USB-C típusú csatlakozóval dobják piacra, az ehhez készült töltőkkel együtt. A legnagyobb kivételt az Apple jelenti, aki saját gyártású, Lightning nevű csatlakozójával látja el az iPhone-okat és az iPadeket.

Már korábban is felröppentek olyan pletykák, miszerint újabb termékeivel már az Apple is átáll az USB-C szabványra, de a céghez hű, annak működését jól ismerő bennfentesek ezt minden alkalommal tagadják. Az Apple nemcsak azért járna rosszul egy ilyen szabályozással, mert a saját töltőihez használt USB-kábelt például 19 dollárért árulják, hanem mert már USB-C csatlakozós átalakítót is árulnak ugyanennyiért.

Az ügyben ugyanakkor még nem született meg a végleges döntés az EU-ban sem, így nem zárható ki teljesen az sem, hogy végül nem fogadják el az új javaslatot, és továbbra is maradhatnak az egyedi, a szabványos töltőkre csak adapterek segítségével csatlakoztatható telefonok.

5	4	8			6		9	
						4	8	
7		3						
		1	7	6		3		8
			1		5			
4		9		2	8	7		
						8		5
	1	5						
	7		6			9	1	2

3	9		1	7	8	6			
	6	1		4					
	5			6					
5					1		7	9	
				3					
9	4		2					3	
				2			8		
				9		7	5		
			5	8	1	4		2	6

◆	FÖLDALATTI SZINT	KIS SAROK	JÓD VEGYJELE	NÉMÁN NÖVŐ!	KÖR ÁTMÉRŐJE	◆
1						I ↘
VEGYJEL LUTÉCIUM			RÓMÁBAN ÖT		ÁBÉCÉ 2. BETŰJE	
TÖRÖK TISZT			ÉSZBELI		SÉRÜLÉS NYOMA	
LUXEMBURGI AUTÓJEL				AZ ŐN VEGYJELE	ÁRAMERŐSSÉG JELE	
◆	2	UTCA RÖVIDEN	TÉVÉ MÁRKA	FRANCIA TELEPÜLÉS		
AUTÓJEL OROSZ			SIVATAG RÖVIDEN	OSZTRÁK AUTÓJEL		
INDULATSZÓ		KADMOSZ LEÁNYA	MOMD ANGOLUL		FEHÉROROSZ AUTÓJEL	
		KELVIN	NÁTHA KEZDETE!		BŐCS CENTRUMA	
◆	N			KÖZÉPEN KIÖL!		INDULATSZÓ
				!	GÉPKOCSI ANGOLUL	EGYIK VÉRCSOPORT

Tanévkezdő menü

Szeptemberben a sulikezdésre is fontos, hogy tápanyagban gazdag ételekkel erősítsük az immunrendszerünket. Ezért ezt a menüsört ennek figyelembe vételével állítottuk össze! A paradicsom, a zeller, a spenót, a tengeri hal és a gránátalma mind-mind hozzájárul az egészséges étrend kialakításához.

LEVES

Fűszeres paradicsom
krémleves zeller
chips-szel

Hozzávalók: 1 liter 100% os vagy házi paradicsomlé, 1 kisebb zeller, 1 db répa, 1 db petrezselyemgyökér, 1 db vöröshagyma, 2 gerezd fokhagyma, só, fekete bors, friss bazsalikomlevél, szárított oregánó, 1 ek. cukor, 3-4 ek. olíva olaj, kb. 5 dl víz.

Elkészítés: A megmosott zöldségeket megtisztítjuk és felaprítjuk. A zellerből félreteszünk 8 db vékony karikát. A vöröshagymát és a fokhagymát is felaprítjuk. Kevés olíva olajon megpirítjuk a hagymát és a fokhagymát, majd a zöldségeket is hozzátesszük, és együtt pároljuk, majd felöntjük a paradicsomlével. Amikor megpuhult, akkor pürésítjük, majd a kellő sűrűség eléréséig vízzel felöntjük. Ezt követően fűszerezük sóval, borssal, cukorral és az összevágott bazsalikommal, a szárított oregánóval. A 8 db vékony karikára felvágott zellert sütőpapíron kicsi olajjal megkenve sütőben megsütjük, és a krémleves táljára tálaljuk.

FŐÉTEL

Tejszínes spenótos
lazackockák
trikolor tésztával

Hozzávalók: 50 dkg száraz tészta, 25 dkg lazac, 25 dkg friss leveles vagy mélyhűtött spenót, 4 dl 30%-os főzőtejszín, 2-3 db bébi paradicsom, 7-8 dkg reszelt parmezán sajt, 3-4 gerezd fokhagyma, só, fekete bors, 5 dkg vaj.

Elkészítés: Apró kockára vágjuk a lazacot, sózzuk, borsozzuk és pici vajon és az áttört 1 gerezd fokhagymán 4-5 perc alatt megpirítjuk, majd félretesszük. A tésztát bő vízben kifőzzük és félretesszük. A spenótot összevágjuk (nem kell túl apróra) és vajon a 2 gerezd áttört fokhagymán pároljuk, sózzuk, borsozzuk, majd a tejszínnel felöntjük. Azután egy nagyobb teflon edényben a tésztát a spenótos szósszal összeforgatjuk, végül a lazac is rákerül, megszórjuk parmezánnal, és bébi paradicsommal díszítjük.

DESSZERT

Csoki felfújt
gránátalma szemekkel

Hozzávalók: 15 dkg vaj, 30 dkg étcsokoládé, 3 db tojás, 3 db tojássárgája, fél bögre cukor, 3 evőkanál finomliszt, 25 g vaj (a formák kikenéséhez), 5 g cukrozatlan kakaópor (a formák kikakaózásához), 1 db gránátalma.

Elkészítés: A szüfliformákat kenjük ki vajjal, és kakaózzuk ki alaposan. Ez garantálja, hogy nem ragad bele a formába. A vajat olvasszuk fel, és tördeljük bele a csokoládét (a vaj hőjétől a csokoládé teljesen felolvad, de ha nem lenne neki elég, mikrózzuk meg együtt is). Az egész tojásokat, a tojások sárgáját, valamint a cukrot robotgéppel 5 percig habosítsuk magas fokozaton. A tojásos habos masszába keverjük a lisztet, és a csokis keveréket alaposan robotgéppel simára keverjük. Végül adagoljuk a masszát 6 normál méretű szüfliformába, előmelegített 210 °C-os sütőben süssük 12 percig, majd hagyjuk 2 percet állni, és már boríthatjuk is tányérra. Végül gránátalma szemekkel díszítjük.

Jó étvágyat!

EGYSZERŰ
GYORS
INGYENES

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara,
Budapesti Békéltető Testület,

HATÁRON ÁTNYÚLÓ ONLINE VITARENDEZÉS

Budapesti
Kereskedelmi és Iparkamara
mellett működő

Budapesti
Békéltető Testület

Levelezési cím: 1253 Budapest, Pf. 10.

Telefon: 06 (1) 488-2131

Fax: 06 (1) 488-2186

E-mail: bekelteto.testulet@bkik.hu

www.bekeltet.hu